

سپیدی

عبدالباری جہانگیر

جهاني خودا ځل له "شپېلۍ" سره

"که د غليم په وینو سره توره مي رانه وړله
موري د ورور په وینو سره لاسونه نه لرمه
که د ناموس د غليم خويندي مي سرتوري نه کړې
پر غلیمانو مي د خويندو ستر نه پلورمه
که خپل مورچل مي په سرو وینو لمبولی نه دی
ستا د پلو د دښمنانو سنگر نه ساتمه"

ښاغلی شاعر عبدالباري جهاني د پښتو د نوي شاعرانه دوران، په هغو نومياليو شاعرانو کې راځي چې پر خپلو شعرونو يې دغه شاعرانه بهير ښکلی کړی، رنگين کړی او ځلولی دی. له دغې شعري ټولگي څخه وړاندي چې دا دی د "شپېلۍ" په نوم ستاسو په لاس کې ده د شاعر درې نورې ټولگې هم خپرې شوې دي: "ورکه مېنه"، "پايکوب" او "د سباوون په تمه" او هغه ټکي چې ښاغلی جهاني يې زما په نظر، زموږ په معاصره شاعرۍ کې زيات ځلولی او د ده د شعر هنګامي يې هري خوا ته خپرې کړې دي، په دې ډول شمېرلی شو:

1 _ د جهاني په شاعرۍ کې، د افغانستان د

مقاومت د شاعرۍ ډېرې سترې او لومړنۍ بېلګې خوندي دي. جهاني هغه شاعر دی چې پر افغانستان د کمونېزم او سوريې غل په وړاندي د مقاومت د پيلامې هنګامي يې تودې کړې، دغه بېلګه يې له غميزې مخکې زمزمه کړه خو لکه وروستيو حالاتو ته چي يې ويلې وي، داسې يې د مقاومت سندريزه ډالۍ ترې جوړه کړه او د "ناشناس" خواږه غږ نور ښايست هم ورکړ:

دا د مستو پسرلی دی، دا د اور سبزه کوبی ده
هره پاڼه څماری ده، هر گلاب مو شرابي سو
را ایستلې توره راغی، د ساقی د وینو تری

زموږ مستي چي يې ليدله شيخ پخپله خماري سو
د گناه په ځم کي رنگ سول د زاهد د پگړۍ ولونه
پرهېو کوي يې لږزه ده، ټينگ ايمان يې شيطاني سو
صف ته راغی د رندانو، د اغيارو له ټوليه
موږ يې زهرو ته بللو، خپل سوما يې زقومي سو
په موج خېزه هيبت راغلي د فلک سېلابي کرږي
زموږ بېړۍ يې ډوبوله خپل توپان يې توپاني سو
د خزان له هر سرکوبه، سل پايکوبه پورته کيږي
هره ترخه نستر دى، هريو زوز مو گلابي سو
اوروي صدفې څاڅکي، بنخوي د مستۍ تخم
هر نرگس ته يې جام ورکړ، هريو بوتۍ يې ياغي سو
رېږدوي د زړو تارونه د گناه شېرينه تنده
رنگوي د تقوا غرونه هر کلنگ يې فرهادي سو

د روسي يرغلگرو او د هغو د بړېڅو په وړاندي د جهاني د شعرونو هنگامې، د افغانانو د سپېڅلي
جهاد او مقاومت د ادبي سنگر په ډېرو ارزښتمنو تاريخي بېلگو کي د حسابولو وړ دي، لکه:

وايه شين آسمانه تا کوم بل چېرته ليدلي دي
داسي ارادې چي توپانونه خپلولای سي
داسي ولسونه چي سېلونه اېلولای سي
داسي کلک سوکونه چي ټانکونه اوبولای سي
دغسي سينې چي فلکي سېلاب راگرځوي
دغسي طغيان چي ياغي سوي سېلابونه خوري
دغسي ناره چي اسرافيل ورڅخه ورېږدي
دغسي قيامت چي دوږخونه خوري اورونه خوري
(ترپايه)

او يا لکه چي په "زما کندهاره" نومي مشهور شعر کي وايي:

زما کند هاره د زمرو وطنه
زما د سرکښو پښتنو وطنه
څونه ياغي يې صدقه دي سمه
د نافرمانو جنگيالو وطنه
بيا دي ترنک توپاني سوی وينم
بيا دي ارغند په مستبدو راغلی
بيا ارغسان دی بيا موجونه وهي
بيا دي هلمند په خروښېدو راغلی
بيا د زړې توري د خړپ يادونه
بيا دي په سترگو کي اورونه وينم
بيا له ايوب سره لښکري راغلي
بيا د رېډيو داستانونه وينم
لکه چي بيا دي څه يرغل نيت دی
لکه چي بيا دي غورېدو ته زړه سو
لکه چي بيا دي څه په زړه کي گرځي
لکه چي بيا دي خوځېدو ته زړه سو
زما کند هاره د زمرو وطنه
زما د سرکښو پښتنو وطنه
څونه ياغي سوې صدقه دي سمه
د نافرمانو جنگيالو وطنه
ستا د پايلو چو تر پگړيو واری
ستا د تېرو تبغونو جنگ وگرځم
ستا له غرور څخه کاره تگونه
ستا قهر وگرځم، ستا ننګ وگرځم
بيا د ملالي ميوندي خرڅينه
بيا تورپېکۍ د فرنگ خونه سوځي
بيا د بابا د پاني پت هنگامه

بیا شاه محمود اصفهانونه سوځي
بیا د گرگین پر کور مرگی مېلمه دی
بیا د میرویس په نامه وغورېدې
بیا د اشرف د انتقام لمبه ده
بیا دي د قهر ویني و خوځېدې
بیا دي لمن له شهیدانو ډکه
بیا د کوچني غازي زانگو زنکوې
بیا دي په وریځو کي سپلونه گرځي
بیا یې په غېږ کي زلزلې وینسوي
زما کندهاره د زمرو وطنه
زما د سرکښو پښتنو وطنه
څونه یاغي یې صدقه دي سمه
د نافرمانو جنگیالو وطنه

د ښاغلي باري جهاني د دغه ډول شعرونو بېلگي بېخي زیاتي دي چي د افغانستان د معاصرو ادبیاتو په څېړنه کي به د مقاومت د لومړنیو، لوړو او سترو بېلگو په توگه، د مقاومت په ادبي تاریخ کي مطالعه او خپرل کیږي.

2- د ښاغلي عبدالباري جهاني د شاعری د

گرانېست یو بل راز په دې کي پروت دی چي دغه شاعري له پیل څخه له یو ډول مستی، یاغي توب او "مستانه نافرمانی" سره ملگرې ده، د همدغه ټکي په پام کي ساتلو سره، جهاني د افغانستان په معاصره شاعری کي ځانگړی دریځ لري. زما په نظر دی د افغانستان د معاصر پښتو شعر د دوو نسلونو ترمنځ د ارتباط د کړۍ په توگه باید په پام کي ولرو، د معاصر پښتو شعر د منځنۍ دورې د پای او د نوي شاعرانه دوران ترمنځ د پیوستون د کړۍ په توگه. د داود خان د جمهوریت په دوره کي (چي د شعري سخت سانسور دوره هم وه) د ده د شعر هنګامې پیل شوې او شاعري یې له پیل څخه له نوښت او مستانه ولولو سره ملگرې وه. د جهاني په شاعری کي دغه "مستانه نافرمانی" د دوو کلیشو او چوکاټونو په وړاندي راڅرګنده شوه:

الف:- د وخت د سرکاري او حکومتي چوکاټونو او "سرکاري شاعری" په وړاندي.

ب:- د ټولني د هغه وخت د یو شمېر عنعنوي چوکاټونو په وړاندي.

جهاني په خپلو لومړنيو شعرونو کي هم د دغو دواړو چوکاټونو په وړاندي ودرېد او همدغه خبره ده چي فاضل استاد پوهاند رشاد يې "ياغي او مبتکر" شاعر بولي.
د شاعر د مستانه شاعرۍ بېلگي بېخي زياتي دي، خو رايي يو څو نمونې يې ولولئ:

مور لېونو ته د حساب خبري مه يادوه
ستا تر دوږخ پوري پېړۍ دي، دلته شپې پاته دي
ته د گناه بخري مينځې د پرهېز په اوبښکو
زاهده پتي دي په وينو کي لمبې پاته دي
د جهاني شونډو ته نه راځي توبه زاهده
چي د قسمت په ميخانه کي پېمانې پاته دي

او يا دا چي:

دلته سرونه بېله کابو بل څه نه پېژني
دغه واعظ او دا کتاب په مدرسو کي ښه دي
ما لا تازه له خپل جانان سره وعدې نوي کړې
زاهده ستا حوري غلمان په جنتو کي ښه دي
منزل ته لاري د خلوت په تاريخو کي نه وي
څوک چي د حق نارې وهي په غرغو کي ښه دي

3- لکه څنگه چي مخکي اشاره ورته و سوه،

په افغانستان کي د ثور د غميزي او بيا د روس د يرغل په وړاندي، د جهاني شعر هم، د افغانستان د مقاومت په ادبي تاريخ کي د يادوني وړ ځای لري. په افغانستان کي د روسانو له ماتې او بيا تش په نوم د "جهادي او اسلامي" حکومت له جوړېدو او د شر او فساد له رامنځته کېدو او د ټوپکوالۍ له واکمنېدو وروسته، د افغانستان په خپل منځي جگړو کي چي څومره بدمرغۍ رامنځته شولې، دغو پېښو، د جهاني پر شاعرۍ هم خپل اغېز وکړ، له جگړې کرکه، له شعارونو کرکه، يو ډول ژوره ناهيلي، ويراو ماتم د دغو شعرونو بېلابېلي ځانگړني جوړوي. هغه دا ځل هم شينکي آسمان مخاطب کوي دا ځل هم کندهار ته سرودونه او ترانې ليکي، خود رزم د هغه مقاوم

اړخ پر ځای د ویر او هغه د بڼا غلي محمد معصوم هوتک په وینا "قنوطیت" په کي راڅرگندوي:

ما خودا نه ویل شینکي آسمانه
چي به د اورد پاسه اور راځي
زما د غیرت شمله به کښته گوري
زما هديرې ته به پېغور راځي
آسمانه ما خوداسي نه غوښتله
چي د ښارونو جنازې وژاړم
چي مي په کليو کي بلا لنگه سي
چي د ځوانيو هديرې وژاړم

آسمانه ما خوداسي نه ویله
چي د کابل گرهوان ته اور توی که
زما په جونگره کي بلا وکره
زما په لستونې کي ښامار لوی که

ما چي میوند میوند نارې وهلې
ما یې په غېږه کي گلونه غوښتل
ما چي هلمند ته ترانې لیکلې
ما یې پر غاړه اتڼونه غوښتل

ما چي ټانکونه په سوکونو وهل
هغه مي خړ وطن سمسور غوښتی
ما چي سکروتي په غاښو چيچلې
ما مي سړو وینو ته اور غوښتی
(شعر تر پایه)

هغه وخت که شاعر، د مورچل ځوان، د وطن د دفاع لپاره له پردیو او د پردیو له نانځکو سره جگړې

ته هڅاوه، اوس د انتقام او جگړې پر ځای، ځولی ورته غوړوي چې له مورچله راکوز شي:

ځوانه دا څوک يې چې گولی اوړوي
د خپل نيکه او خپل ابا پر کلي
دې هديره کي دي خپلوان پراته دي
څوک يې پروڼ څوک يې پخوا ویشتلې

د خدای دپاره ځوانه مه اوړوه
د خپل ابا پر مېنه سره اوړونه

4 د جهاني د شعر په شهرت او محبوبيت کي

د ټنگ ټکور او موسيقي ونډه هم د يادولو وړ ده. جهاني لکه چې خپله له موسيقي سره ځانگړې مينه لري، ځيني شعرونه يې د موسيقي يو خاص کيفيت لري. په تېره بيا د هيواد د نوميالي هنرمند سندرغاړي ډاکټر صادق فطرت (ناشناس) خواږه غږ د دغو شعرونو بڼکلا نور هم زياته کړې ده. ما د "جهاني او ناشناس" په اړه يو جلا مقاله هم کښلې او د خپلو خبرو په يو ځای کي مي کښلي دي: "يوه ورځ چا خبره راته وکړه: د جهاني شعرونه ځکه دومره شهرت ته رسېدلي دي چې د ناشناس له سندريز غږ او د ټنگ ټکور له څپو سره يو ځای شوي دي. بله ورځ يو بل چا راته وويل: د ناشناس د سندرو د بنايست او ارزښت يو اساسي علت دا دی چې هغه د خپلو سندرو لپاره د شعرونو په انتخاب کي ډېر ژور او "سختگير" دی. هغه د سندرو لپاره د نومياليو شاعرانو د شعرونو غوراوی کوي لکه: خوشال بابا، حميد مومند، رحمان بابا، استاد حمزه، جهاني او ... زما په نظر دغه دواړه خبري بې ځايه نه دي. د جهاني د شاعرۍ په شهرت کي به د ناشناس د سندريز هنر له اغېز څخه سترگي پټي نه کړو. دغه راز د ناشناس د سندريز هنر په بنايست او ځلونه کي هم د جهاني په څېر د شاعرانو د شعري پياوړتيا له اغېز څخه سترگي نه شي پټېدای لکه دواړه چې يو د بل بشپړوونکي وي ..."

5- د بناغلي جهاني پر شعر د محتوا او هنر له

هغې پياوړتيا سره سره چې مخکي خبري پرې وشوې، تر يو وخته د فورم، وزن او چوکاټ له پلوه يوه داسي "کليشه" غالبه وه چې د هغه شعري بڼکلا ته يې د هنري تنوع پر ځای، يو رنگي وربخښله او "مونوټون" کاوه يې. دا په خپل وخت کي د پښتو په نوې شاعري کي يو نوی گام و چې

د يو ډول خلوريز ډوله نظم په چوکاټ کي وړاندي کېده او د ازادي شاعرۍ پر لور لومړني گامونه
وو چي په تېره بيا د حماسي شعر لپاره د وخت غوره انتخاب و، خو بيا بيا تکرار يې نوبت کماوه
او پر تکراري چوکاټونو يې بدلاوه، داسي ښکاري چي شاعر وروسته بيا د دغه تکرار پر ځای د
چوکاټونو رنګارنګۍ ته هم خپله پاملرنه اړولې ده. په را وروسته شاعرۍ کي يې د نوي غزل او آزاد
شعر پر لور هم په زړه پوري گامونه اخيستي دي.
د جهاني غزليزه شاعري، په پرله پسې توګه د ښکلا او پياوړتيا پر لور روانه ده او له يوې ټولګي
څخه بلې ته د لاسيات ښايست لرونکې ده:

دا ميکده په نخېدلو ارزي
ساقی دا جام دي په څښلو ارزي
چي لېونتوب ته عقل و تخنوي
دا زولني په شرنگېدلو ارزي
چي يې کيسې د مينې تخم کړي
هغه وزر په سوځېدلو ارزي
او:

خمار مي نه ماتېږي شرابونه بېګانه دي
ساقی راته اشنا دی خو جامونه بېګانه دي
سجدي ته يې د يار کوڅې ته نه يم بللی
پردی قاصد راغلی پېغامونه بېګانه دي
دې ښار کي ربابونه د سنگسار په غېږ کي غواړه
نغمې ګوتو کي ژاړي شهبازونه بېګانه دي
چي زما د لېونو چغو جواب ورسره نسته
يا زه يم بدل سوی يا دا غرونه بېګانه دي
سجدي د جهاني پر تندي مه غواړه زاهده !
په دې سرکښه ښار کي محرابونه بېګانه دي

تر دې ځايه پوري نژدې ټولي خبري د ګران شاعر عبدالباري جهاني د هغو پخوانيو شعري ټولګو د
بېلګو پر بنسټ وشوې، چي مخکي خپرې شوي دي: "ورکه مېنه"، "پايکوب" او "د سباوون په

تمه"، اوس خو دا دی شاعر "شپېلۍ" راته غږوي او دا ځل د شپېلۍ د سندريز غږ له بنایست سره د خپل شعر بنایست یو ځای کوي.

په دې توگه نو دغه "شپېلۍ" د شاعر څلورمه خپرېدونکې شعري ټولگه ده. سره له دې چې د "شپېلۍ" ټول شعرونه د سريزي د کښلو لپاره زما مخي ته نه دي پراته، خو زه باور لرم چې ټول او يا زياتره به يې ما په جرمني، هالنډ، ډنمارک او سويډن کې د ښاغلي جهاني په وياړ د افغاني بېلابېلو کلتوري ټولنو په غونډو کې د گران شاعر په خپل غږ کې اورېدلي وي. له نېکه مرغه په دغو غونډو کې زه هم حاضر وم او د يو څو څو يې وډيو يې پټې (کيسټې) هم لرم. د "شپېلۍ" د شعرونو په اړه او يا خو غوره ده ووايم چې د جهاني د را وروسته شاعرۍ په هکله، څو ټکو ته په لومړي گام کې پاملرنه پکار ده:

1- لومړنۍ خبره دا ده چې په دغه مجموعه

کې زموږ د ښاغلي شاعر، د شعري يون د پرمختگ ډېره غوره ننداره کولای شو. شاعر په دغو بېلگو کې د بنایست نوي نښې نښانې او نمونې زموږ مخي ته ږدي او د پښتو شعر بهير ته يې ډالۍ کوي. د شاعرانه ژورتياوو او لوړ تخيل نمونې د هغه په نوې شاعرۍ کې لارياتي شوي دي:

کلونه تېر سوله کيسې د ښاره نه راوړي
 زېږې به نه غواړو گيلې له ښاره نه راوړي
 نه د زړې مينې د استان دی نه د نوي کرېکه
 روښار گونگۍ دی خاطرې له ښاره نه راوړي
 د پتنگانو وزرونو سوځېدل هېر کړي
 زموږ ماښامونو ته ډېوې له ښاره نه راوړي
 دا د عمرونو جنازه دلته چا وټومبله
 ريغ د رباب او د نغمې له ښاره نه راوړي
 کلابندي ده نور و تلای نه راو تلای سي څوک
 مېړونه چيري دي شملې له ښاره نه راوړي
 او يا لکه چې په يو بل غزل کې وايي:
 دا څه جنون دی تر منزله رغېدل چې نه وي
 دا څه منزل دی په لمبو کې سوځېدل چې نه وي
 زاهده خوله دي د دوږخ په کيسو سترې کړله

دا څه خليل دی تر انگاره پوري تلل چي نه وي
پنبېمانه نه يم شيخه مه را يادوه قولونه
دا څه توبه ده په زر ځله ماتېدل چي نه وي
(ترپايه)

2- د شاعر په نوې شاعرۍ کې د جولې او
منځپانگې (فورم او مضمون) دواړو تنوع تر پخوا زياته را څرگندېږي. دلته هم منظوم ډوله شعرونه
شته، هم د قصيدو بېلگې په کې وینو، د بڼکلیو او لوړو غزلو ننداره هم کولای شو او بې له شکه
چې دغه غزلي د شاعر د پخوانيو دريو ټولگوله بېلگو زياتي، لوړې او بڼکلي دي. د آزاد شعر
بېلگې هم په کې وینو چې له هنري پلوه د لا زياتي پاملرنې وړ دي.
3- څرنگه چې په دغو شعرونو کې د هيواد د
حالاتو ژوره انځورگري شوې ده او له بده مرغه د وطن حالات داسې دي چې د بنادۍ پر ځای يې د
ویر شېبې زياتي او درنې دي، شاعر هم زياتره د همداسې شېبو شاهد او انځورگر دی. ما چې
مخکې د کومې "ناهيلى" يادونه کړې وه، په وروستيو بېلگو کې نه يوازې دا چې دوام کوي، دغه
د نا اميدۍ درد لا ژور او غمگين دی. په دې لړ کې کېدای شي د:

اوس به څه ليکې شاعره راته وايه
راته وايه اوس به څه ليکې شاعره؟

په نوم نظم او ځينو نورو شعرونو ته ځانگړې پاملرنه وشي.
4- د شاعر په وروستيو شعري بېلگو کې د
هغه منظوم داستاني او حکايي شعرونه د لا زياتي پاملرنې وړ دي. زه د بناغلي جهاني د شعر په
بېلابېلو غونډو کې د دې شاهد يم چې دغه لنډ منظوم داستانونه دومره اغېزناک دي چې د گران
شاعر له نورو ډېرو خوږو شعرونو څخه هم، له زياتي بدرگې سره مخامخ شوي دي او بيا بيا يې د
اورولو ټينگار شوی دی.

په دغو کيسو کې يې نظمونو کې د نمونې په توگه د "مورک شېر"، "د پيشو توبه"، "شيخ
نصرالدين"، "چرگ او باز"، "مهاري کړي او بڼان" او يو شمېر نورو يادونه کولی شو چې د کيسې په
څنگ يې لنډ شاعرانه پيغام هم د غور وړ دی، چې په ډېر منطقي انجام کې راځي، لکه:

چي د بل په مټو غټ سي يا زمري سي
په هغه کړي له قام ځني پردي سي
چي يې عقل خداى موږک غوندي کوچنى کړي
يوه ورځ پر خپل بادار باندي غورځى کړي
يا:

له ازله مونږ نصيب راغلى خوار دى
چي لوېدلى مو د بل په لاس مهار دى

جهاني د پښتو د اوسني شعر له نومياليو مخکښو شاعرانو څخه دى، جهاني د افغانستان د اولس
د ژوند په ډېر غمگين پړاو کي، ډېر پرتمين شعرونه زمزمه کړي او لايې زمزمه کوي، په دغو
زمزمو کي به هماغه جهاني وگورئ خو دا ځل له "شپېلۍ" سره، او د سندريز غږ له بنايست سره.
ورته غوږ شئ، وايې ورئ، ويې لولئ او خوند ترې واخلي:

جهاني مه بوله ساحل ته لامبوزن لاسونه
د دې ياغي مالت وگړي په بلا پسي ځي

په مينه

زرين انځور

2001/9/3 ع

1380/6/12 لمریز

جرمني ؟ د کولن ښار

کور په اور کي د اغيار درڅخه غواړم
د جانان غليمان خوار درڅخه غواړم
چي غماز مي د جانان په کور کي بولي
ژبه گونگه د روښار درڅخه غواړم
که تر مرگه پکښي ځان يوازي وينم
د هيندارو کور سنگسار درڅخه غواړم

چي مي سترگي بي جانانه بل څوک ويني
ځان منصور غوندي پردار درڅخه غواړم
د سبا په شان بي نومه بي روبياره
کور پر سترگو د دلدار درڅخه غواړم
چي رقيب مي د لحد له کيسو کون سي
ستا په نوم کي پټ مزار درڅخه غواړم
چي نمرود مي ستا د ميني په تور سوځي
ژوند په غېږ کي د انگار درڅخه غواړم
په شبنم، په آيينه، په گربوانه کي
منځ، جلوه، ذکر د يار درڅخه غواړم
چي بورا رنگه مي مينه افسانه سي
تل سينه څيري په خار درڅخه غواړم
چي پانوس غوندي په خپل اور کي رنگين يم
د کوگل وينه مي نار درڅخه غواړم
يو بي نوم غواړم په وينو کي کرلی
يو په سترگو کي نگار درڅخه غواړم
يو مي سوال جواب د قبر په پښتو کې
يو لحد پر کندهار درڅخه غواړم
چي يوازي جهاني درځي درشل ته
د سکروټو پر سرلار درڅخه غواړم

8-11-2000

زه لکه پرڅه په لوېدلو کي چا نه وليدم
لکه نسيم په تېرېدلو کي چا نه وليدم
د گل په غېږ کي مي يوه شپه په قسمت ليکلې
لکه شبنم په الوتلو کي چا نه وليدم

پټه له پانوسه مي رنگين کړل د ساقي لاسونه
کرار کرار په سوځېدلو کي چا نه وليدم
نه د شاعر نه د بورا سترگو ته ونځېدم
د غرونو گل وم غوړېدلو کي چا نه وليدم
نه تر اوربل نه تر گرېوانه نه تر شونډو ولاړم
پر آشيانه په رږېدلو کي چا نه وليدم
خواړه خوبونه د ځوانۍ لکه سپلۍ تېرېدل
د خيال مانۍ وم نږېدلو کي چا نه وليدم
لکه نفس چي د عمرو نو له محبسه وزي
د زولنو په ماتولو کي چا نه وليدم
لکه بهرۍ کوگل مي ډک له فريادونو وږمه
شپه د توپان وه ډوبېدلو کي چا نه وليدم
د حق نارې مي له زندانه تر يزدانه تللې
د افسانو په جوړولو کي چا نه وليدم
د جهاني په شان مي شپې کړې د يارانو سپيني
په تورو ورځو ژېدلو کي چا نه وليدم
ويرجينيا
1999 د سامبر

ستا د راتلو په انتظار کرار کرار زوړ سوم
روبياره کله به راځي په انتظار زوړ سوم
د مرغلو سوداگرو مي تپوس ونه کړ
تر لونگينه چا يو نه وږم پر بازار زوړ سوم
ما خو ويل چي په لمبو کي تر منزله ورځم
لکه قدم پر مخکې ولوېدم پر لار زوړ سوم
د خزانو له هيښته يې خوله خلاصه نه کړه
د گل په تمه د غوتۍ څنگ ته پر خار زوړ سوم

يوه شېبه مي زولنو سندره غبرگه نه کړه
د لېونو سره په کلي کي هونبیار زوړ سوم
چا مي له سترگو سره دوي اوښکي ملگري نه کړې
لکه خاتول په رنگ رنگين په زړه پرهاړ زوړ سوم
نور مي خيالونه په خوږو نکلونو مه بيدوه
زه له شپو سترې يم په هيله د سهار زوړ سوم
تش د دوږخ له بېري وچي شونډي نه گرځمه
يارانو ځم لره راغلي وم ځمار زوړ سوم
د جهاني پانوس کوگله لمبې مه سپموه
لکه پتنګ په ارمانونو د انگار زوړ سوم

ويرجينيا

1998 اپريل

شېبې د انتظار دي په لېمو درته ساتو
اغزي نه دي د لاري په بڼو درته ساتو
په شرنگ چي مو ټولي د غمازانو ويښه نه سي
محرم به لېونتوب د زولنو درته ساتو
ازل مو نذرانه د سوځېدو منظوره کړې
هر پل دي تر درشله په لمبو درته ساتو
چي سترگي د رقيب دي په جلوه روښاني نه سي
جانانه رباتونه په تيارو درته ساتو
ستا شېبې دي وي روښاني موږ دي سوځو لکه شمعي
پېړۍ دي په پانوس کي په گزمو درته ساتو
وعده مو له فرياد او له قسمته سره کړې
دردونه لکه ژبه د زخمو درته ساتو
يوه شپه يو راغلي بې اختياره بې خبره

شبڼم غوندي مو کله ي پر غونچو درته ساتو
نن جنگ ته يو راغلي جهاني ستنېده نسته
مورچل په ککړيو په پښتو درته ساتو

ويرجينيا

12 ? 6 ? 2000

خوانی ستا پر اوږو د جنازو پر کلي راغلو
د اوښکو په گامونو د لېمو تر کلي راغلو
هر کانی مو جلا له ککړۍ سره اشنا دی
په شرنگ د زولنو د لېونو پر کلي راغلو
پتنګ غوندي نصیب راته منلې وه دالاره
محفل ته دي جانانه د لمبو پر کلي راغلو
معذوريو که نن توان د الوتو راپکښي نسته
سوځلي گلستان ته د اغزو پر کلي راغلو
پیدا چي درته تمه نه سي زموږ د رغېدلو
خولې د زکندن يو د سلګو پر کلي راغلو
زر ځله به سي بندي د جانان د دیدن لاري
د پرخي د لښکر غوندي د شپو پر کلي راغلو
ساحله د توپان کیسه يوه شېبه که هېره
مړژواندي وزر ماتي د څپو پر کلي راغلو
يو ټک له سره باسو نگهبان له بدو سترګو
په چم د سپېلنيو د اورو پر کلي راغلو
له ژبي د فرياد سره مو ستونی پخلا نه کړ
د درد په شاني زړه ته د زخمو پر کلي راغلو
سجدې يې پر تندي د جهاني منظوري نه وې
زاهده له توبو د میګدو پر کلي راغلو
واشنگټن

28 ? 8 ? 2000

کلونه کیري له دې ښاره کیسو کوچ کړی دی
د آدم خان له شهبازونو درخو کوچ کړی دی
په هغه دښت کې د مجنون غرغړې وچې سولې
د لېونیو له مزلونو اغزو کوچ کړی دی
نه په محفل کې بلېدل نه سوځېدل یاد پري
د پتنگانو له مذهب له لمبو کوچ کړی دی
څنگه به ستون سي له خزانه تورېدلې بلبل
چې له چمنه د گېډیو وړمو کوچ کړی دی
اوس یې شرنګی د نیمو شپو سندرې نه تخنوي
له سپینو لېچو سرو لاسونو بنگړو کوچ کړی دی
د زلېخا مینه د چا لمني نه توري
اوس له خوبونو د یوسف قافلو کوچ کړی دی
د تور جادو افسون وېلي دي د غرو لمني
نن د شپېلۍ له منترونو نغو کوچ کړی دی
جهاني څوک به پر لنډیو غزلونه لیکي
چې له گودر څخه د پېغلو نارو کوچ کړی دی

ویرجینیا

12 ? 8 ? 2000

بیا یې په محفل کې نن له پام څخه لوېدلي یو
گوره د ساقی تر نظر څنگه ورغلي یو
هره شېبه موږ ته زنداني خوبونه مه راوړه
شرنگ د زولنو ته له کنعان څخه راغلي یو
نن دي عبرتونه له هوښیارو سره وځاندي

مورد لبونيو په اتن ور کنبوتلي يو
پل چي مود پله پر سرايردي رقيب پنبه نيسه
مور چي له ازل خخه راغلي يوناغلي يو
مه راځه ساحله چيري مورد چيري داستا سکون
مور يې سمندر ته د توپان په شپه لېږلي يو
نور مو تماشه کوي که خپله ننداره کوو
پوه نه سوو شبنم غوندي يې خو شېبې بللي يو
هره ورځ د ستورو په حساب لمبې په خوله کي وړو
مور له خپلي ژبي لکه شمعي سوځېدلي يو
مور خو بې اختياره د نعمت پر خوان ور پرېوتو
گوره چي سخي کور به لا خو ورځي منلي يو
پرېږده جهاني له دې وزره د پرواز تمه
غشي د نصيب چي پر شهپر باندي ويشتلي يو

ويرجينيا

12-10-2000

لا به ترڅو وينو ملگرو داد غم خوبونه
د جنازو سره ملگري د ماتم خوبونه
ځئ له آسمانه سره يوه کو دا زړه خبره
يا دي اختيار وي يا دي غلوي قلم خوبونه
نور به پخپله د خوبونو تعبيرونه کوو
پردي لا ولي گوري مورد ته سم نا سم خوبونه
بوډي آسمان ته نوري مه نيسي د خير لمني
په دې کره ملا يې د ډيرو کرل برهم خوبونه
پير مغان ويله خپلي آييني سپيني کرئ
کنه حرام دي د سکندر او جام جم خوبونه
يوه منزل ته نه رسيږي بېلي بېلي کوڅي

دې سړابونو ډيرو وخورل د یم خوبونه
نن د شیطان په لمسه غاړه د هابیل غوڅوي
سبا به ویني ویني ژاړی د ستم خوبونه
جهاني نور نو د قسمت په خوبه نه یو روان
راوینسو په لویه لار کې هر قدم خوبونه

ویرجینیا

8-12-2000

یو څو رنځوري شپې دي په لېمويي زنگو و
شېبې د انتظار دي په کلو یې تېرو
دا بنار د نازولو دی چا درد نه دی لیدلی
تر څو به په زگېروي ورته زخمونه وینسو
کلونه د سبا د جنگ په هیله خاوري کیږي
نن وزو له توپان سره خبره سپینو و
عمرونه له مطرب سره بې سوره نغمې ژاړي
ساقی په دې رباب کې نوی شرنگ پیدا کو و
چي ستا سره بنځېږي د هغې گناه په گوتو
قسمته له تندي څخه سجدې دي پاکو و
راپرېږده د ساقی سپینو لاسو کې سره شراب
واعظه ته رخصت یې موږ اورو نه قبلو و
چي لوېږي مي زلمی ساقی په غېږ کې له مستی
جنت زاهده ستا سو موږ خمونه تشو و
ځوانی چي گمراه نه کئ د خلوت په تاریکو کې
دا شپې راڅخه تېستي څو توبې به ماتو و
هستي مو جهاني د عزرايیل په غېږ کې غواړه
مستي لا په سلگيو کې د سره پاڅو و

ويرجينيا

15-8-2000

پياله نيمه دي ولوبړي نظر په ماتوم
نن داسي مستي غواړمه ساغر په ماتوم
ژړ مخی به در نه سم په کوڅه کي لېونتوبه
خو کاني مي راوړي دي خپل سر په ماتوم
چي تمه د پرواز مي پاته نه سي په سينه کي
په غشيو کي در الوزم وزر په ماتوم
ستا شپې ته مي جانانه سره لمبه په خوله کي راوړه
د شمعي په څېر ژبه ده منتر په ماتوم
که سيوري غوندي ورک يم له تروږمۍ سره پر لارو
معلوم په هر قدم يم سفر په ماتوم
شهيد کربلا ته په جنگ نه يم در وتلی
غازي زور مي راوړی دی لښکر په ماتوم
شپې د انتظار دي تر لحده پوري وړمه
دا شپه مي سبا نه کېزه سحر په ماتوم
نفس د زکندن يم په ستوني کي گنډلی
يو جام د اجل غواړمه کوثر په ماتوم
قسمته نن په خپله خوبه ستا له غېږي ځمه
قلم پر تندي کارمه دفتر په ماتوم
په نوم د جهاني چي دي ليکلي دي آسمانه
توپان در څخه غواړم سمندر په ماتوم

ويرجينيا

12-9-2000

نور به له رقيب سره د کور خبري نه کوو

ويني به سړې کو د پېغور خبري نه کوو
خله د پرديو د خوښۍ د پاره وسوځو
نور به وزر وساتو د اور خبري نه کوو
ولي خپلي څانگي د جنون تېشې ته ونيسو
ځان چي تربور سوی دی د زور خبري نه کوو
ځی چي د قسمت پر تندي خپلي کرښي وليکو
پرېږدئ له قاتل سره د ورور خبري نه کوو
ډېر مو له فرياده د رقيب کيسې شريني سوې
درد غوندي به پټ وزو د شور خبري نه کوو
زموږ لا په شهپر کي د آسمان خوبونه پاته دي
مرگه ځوانيمرگه لا د گور خبري نه کوو
نن به جهاني بې وزرونو پروا زونه وي
پرځه غوندي الوزو د لور خبري نه کوو

واشنگتن ډي سي

19-2-2002

زما کندهاره د زمرو وطنه
زما د سرکښو پښتنو وطنه
د اتلانو د کيسو وطنه
د ميدانونو خرښو وطنه
داسي مي نه غوښتي چي نن دي وينم
په تن زخمي په سره کفن دي وينم

نه دي هلمند هغه موجه راوړي
نه له مستۍ په خوله ځگونه راوړي
نه د ارغند غاړي گلونه راوړي

نه دي ترنگ زاره سېلونه راوري
نه دي دښتو کي قافلې وينمه
نه دي کېږدو کي ډېوې وينمه

نه د رابيا له ميني مست فتح خان
له کلا بښته قهرېدلی روان
نه ورسره دي د برېڅو ياران
نه د مغولو په پوځ گډ دی تالان
نه يې شپېلۍ دي په برېتو اغوستي
نه يې سرونه په نېزو اغوستي

نه چاته کور نه چاته بام پاته دی
نه د کيسو د شپو ارام پاته دی
نه د بيبو د خولې پيغام پاته دی
نه ښادي خان نه دلارام پاته دی
نه په زلمۍ مينه کي شور خوځېږي
نه په رگو کي د چا اور بلېږي

نه د احمد د توري شرنگ وينمه
نه يې لښکري نه يې جنگ وينمه
نه پاني پت په وينو رنگ وينمه
نه سينې څيري په خدنگ وينمه
نه مرهتياني ميندي بوري ژاړي
نه پښتنې په تېرو تورو وياړي

اوس دي پر کليو جنازې راوري
له پېغلو سترگو اوښکي سرې راوري
له خپل قسمته درته شپې راوري

پر سپینو ورځو دي تیارې را اوري
اوس هدیره د افسانو یې زموږ
گورد زلمیو ارمانو یې زموږ

اوس له آمو تر اباسینه خاوره
له وینو مسته سره رنگینه خاوره
هغه درنه هغه سنگینه خاوره
هغه تر خپل ښارگ شپږینه خاوره
ورباندي گرځي د اورنگ آسونه
د پردی سولي پردي جنگ آسونه

اوس دي په لار کي رقیبان پراته دي
اوس دي په عرش کي شیطانان پراته دي
پر خزانو دي ښاماران پراته دي
په کوه قاف کي دي دپوان پراته دي
لاري کوڅې دي د اغزو ډکي دي
یاغي درې دي له لمبو ډکي دي

ما خوبه ستا په نوم فالونه کتل
ما له قسمت سره سوکونه وهل
ما دي په غېږه کي گلونه لیدل
ما دي تندي کي جنتونه ویل
اوس مي په زړه کي ستا یادونه ژاړي
هره غزل کي مي بیتونه ژاړي

لامي د وران قسمت خوبونه وینم
لا دي په برخه توپانونه وینم
لا په غضب د آسمان خونه وینم

لاد ډبرو بارانونه وينم
لابه دوست په نوم درځي غلیمان
لابه دي وژني د لستونې ماران

راسه چي ويني ته دي اور درکمه
زاره جنون ته به دي شور درکمه
خولېونۍ چيغي په پور درکمه
زخمي لمبو ته به دي زور درکمه
راځه يو مسته پياله بنگ پورته کو
يو ځل به بيا د توري شرنگ پورته کو

راځه چي بيا د افسانو په ژبه
د ملالۍ او د عینو په ژبه
د میوندونو د کیسو په ژبه
څه د توپک څه د جرگو په ژبه
د وطن شپو ته مشالونه راوړو
د تیارو بنارته خراغونه راوړو

زما کندهاره د زمرو وطنه
زما د سرکښو پښتنو وطنه
د اتلانود کیسو وطنه
د میدانونو خرڅښو وطنه
داسي مي نه غوښتي چي نن دي وينم
په تن زخمي په سره کفن دي وينم

ويرجينيا

15-5-2001

هغه ستا د ابا مېنه تالا سوي
چي تندي كي دي سجدې ورته ساتلې
د گلونو پر غونډۍ اورونه اوري
وږمه ځي تر ارغوانه پښه نيولې
په کوڅو كي يې ژوندۍ جنازې گرځي
پر کورونو د بلا ساه ده ختلې
له بانو تر گرېوانه د اوښکو کور دی
له زلمو شونډو موسکا ده کوچېدلې
پراوړو د اوښکو ووتنه له ښاره
د خندا جنازه ولاړه غم لړلې

اوس به څه ليکې شاعره راته وايه
راته وايه اوس به څه ليکې شاعره

اوس په ساندو کيسې وزي له کابله
چي کوڅې يې وې ښايستې په پېغلو حورو
سور سالو يې د لمبورنگ دی اخيستی
چي په ښکلي وه باغونه د انگورو
پرانگرې يې د پاتا کمبلي ژاړي
پر تېر سوی دی ناورين د زورورو
ماشومان يې بلاگاني په خوب ويني
افسانې د برېتورو، ږيرورو
د هر پلار کيسه د زوی په وينو سره ده
هره موره د پرهارونه د ناصورو

اوس به څه ليکې شاعره راته وايه
راته وايه اوس به څه ليکې شاعره

کډي کوم وطن ته وړي دا کور خرابي
اوس به څوک اوري آواز د پردېسانو
کوم ولات کي يې درمل ورته ليکلي
څوک به اوري فريادونه د زخميانو
څوک به غوږ نيسي نارو ته د بې پلارو
څوک به وژاري سلگۍ د يتيمانو
څوک به بيرته لوپته د خور پر سر کي
څوک به نيسي گړپوانونه د غازيانو
د نښتروني جنډۍ سوې د قبرونو
لارواني دي جوپې د شهيدانو

اوس به څه ليکې شاعره راته وايه
راته وايه اوس به څه ليکې شاعره

اوس به څوک له قلندر سره ژاري
اوس به څوک لېږي ميرا ته غزلونه
څوک به اوښکي تويوي پر مينانو
څوک به ژاري په کېږد يو کي نکلونه
کوم حميد به خط و خال کاغذ ته يوسي
يادوي به د يارانو سفرونه
څوک به اوري کرامت د دروېشانو
څوک به گوري پر رحمان باندي فالونه
څوک به نيسي د ديدن د گودر لاري
له سالتو سره به څوک ستايي اورونه

اوس به څه ليکې شاعره راته وايه
راته وايه اوس به څه ليکې شاعره

اوس به څوک د هند و کش سندري بولي
اوس به څوک ځي په اتڼ تر خيبرونو
اوس به څوک د ارغسان پر څپو گرځي
څوک به ليکي قصيدې د کونړونو
څوک به بولي له آمو تر ابا سينه
غراو سمه د سرکښو اولسونو
څوک به بولي له اټکه تر مالانه
قلاگاني د بابا له ميراثونو
اوس به څوک د جلالا گودرته يوسي
د هلمند څخه شرنگي د امپلونو

اوس به څه ليکي شاعره راته وايه
راته وايه اوس به څه ليکي شاعره

اوس به څوک رايا دوي تېري خبري
اوس به څوک راوينوي زاړه نکلونه
اوس به څنگه نکليچي غاړه تازه کي
اوس به څه وايي زامنو ته پلرونه
اوس به څوک د پاني پت په توره وياړي
اوس به څوک تسليموي اصفهانونه
کوم شېرشاه توره ايستلې ځي سسر ام ته
کوم اکبر به وړانوي د فرنگ خونه
کوم اورنگ به خپل زخمو نه وينې ژاړې
کوم خوشال به لړزوي په کټ کي زړونه

اوس به څه ليکي شاعره راته وايه
راته وايه اوس به څه ليکي شاعره

کومه پېغله به غرمه د میوند سره کي
د خپل یار له وینو څوک ایردي خالونه
اوس به کومه تورپېکۍ پر بولدک ورسې
کومه چیغه به کي سره ساړه رگونه
کوم لاسونه به مری د قاتل نیسي
څوک به اخلي د پېړیو کساتونه
څوک به راسي د ایوب سره ملگري
څوک به واچوي سندرو ته نومونه
څوک به تاو کړي د بابا بگړۍ له سره
څوک به وران کي د ازل کنبلي خطونه

اوس به څه لیکې شاعره راته وایه
راته وایه اوس به څه لیکې شاعره

نن هغه ماشه د ورور پر لور کشېږي
چي یې غړي تنستول د رستمانو
نن هغه غشي د خور ټیکري پېيلي
چي یې زړونه سوري کول د سرکښانو
نن هغه اورد ابا پر مېنه بل دی
چي کرلې یې لمبې پر گرگینانو
نن هغه توره د ورور په وینو سره ده
چي خیرلې یې سینې د غلیمانو
نن هغه سالار د بل په پښو کي پروت دی
ککړۍ چي یې وهلې د بتانو

اوس به څه لیکې شاعره راته وایه
راته وایه اوس به څه لیکې شاعره

اوس له گوتو د مطرب ويني را اوري
ژبي سل ځايه زخمي د شهبازونو
د سندرو سره غبرگي وايي ساندي
د رنځورو زگپروي ځي له ربابونو
اوس به چيري د زلميو ځوني غورځي
گنهاره سوه سورنا رغ د ډولونو
شپي ته راغله انگولا د بلاگانو
شمع کوچ سوه د محفل له مابنامونو
د تيارو اجاره دار محتسب راغي
خپروي زړي تيارې پر ځوانو زړونو

اوس به څه ليکي شاعره راته وايه
راته وايه اوس به څه ليکي شاعره

پر گودردي مېلمني د بلا سترگي
نه شرنگي سته د پاوليو نه پايلو
پر نغمو پر زمزمو چپاو راغلي
زاغ نيولي ځالگي دي د بلبلو
نه محفل کي گناهونه ياغي کېږي
نه خيام سته د توبو د ماتولو
سپين لاسونه د ساقې به چيري وېشي
پر يارانو شني پيالې ډکي له مټلو
اوس به څوک رنگونه تش کي په قلم کي
څوک به ليکي دېوانونه د غزلو

اوس به څه ليکي شاعره راته وايه
راته وايه اوس به څه ليکي شاعره

اوس نسيم راوړي خبر د تورو ورځو
اوس له شپو سره راځي اغزن خوبونه
آفتونو پکښي کړي ځالگۍ دي
جنازو پکښي اوډلي دي کورونه
وايي نسته کجاوې شا لپلا ورو ورو
پېغلي نه نيسي د اوښو پېزوانونه
اوس يې نه راوړي روييار د ديدن زېري
له قاصده سره نسته سلامونه
په کوڅو کي يې زموږ پلونه بېگانه دي
له اغيار سره يې کړي پيوندونه

اوس به څه ليکې شاعره راته وايه
راته وايه اوس به څه ليکې شاعره

ويرجينيا

2000-3-6

هغه ستا د ابا مېنه تالا سوي
چي تندي کي دي سجدې ورته ساتلې
د گلونو پر غونډۍ اورونه اوړي
وږمه ځي تر ارغوانه پښه نيولې
په کوڅو کي يې ژوندۍ جنازې گرځي
پر کورونو د بلا ساه ده ختلې
له بانو تر گرېوانه د اوښکو کور دی
له زلمو شونډو موسکا ده کوچېدلې
پراوړو د اوښکو ووته له ښاره
د خدا جنازه ولاړه غم لړلې

اوس به څه ليکې شاعره راته وايه

راته وایه اوس به خه لیکې شاعره

اوس په ساندو کیسې وزی له کابله
چي کوڅې یې وې ښایستی په پېغلو حورو
سور سالیو یې د لمبورنگ دی اخیستی
چي په ښکلي وه باغونه د انگورو
پر انگرې یې د پاتا کمبلي ژاړي
پر تېر سوی دی ناورین د زورورو
ماشومان یې بلاګاني په خوب ویني
افسانې د برېتورو، ډیرورو
د هر پلار کیسه د زوی په وینو سره ده
هره موره پرهارونه د ناصورو

اوس به خه لیکې شاعره راته وایه
راته وایه اوس به خه لیکې شاعره

کله یې کوم وطن ته وړي دا کور خرابي
اوس به څوک اوري آواز د پردېسانو
کوم ولات کي یې درمل ورته لیکلي
څوک به اوري فریادونه د زخمیانو
څوک به غوږ نیسي نارو ته د بې پلارو
څوک به وژاړي سلګۍ د یتیمانو
څوک به بیرته لوپته د خور پر سر کي
څوک به نیسي ګرېوانونه د غازیانو
د ښتروني جنډۍ سوې د قبرونو
لا رواني دي جوپې د شهیدانو

اوس به خه لیکې شاعره راته وایه

راته وایه اوس به خه لیکې شاعره

اوس به څوک له قلندر سره ژاړي
اوس به څوک لېږي میرا ته غزلونه
څوک به اوښکې تويوي پر مینانو
څوک به ژاړي په کېږد یو کي نکلونه
کوم حمید به خط و خال کاغذ ته یوسي
یادوي به د یارانو سفرونه
څوک به اوري کرامت د دروېشانو
څوک به ګوري پر رحمان باندي فالونه
څوک به نیسي د دیدن د ګودر لاري
له سالدو سره به څوک ستایي اورونه

اوس به خه لیکې شاعره راته وایه
راته وایه اوس به خه لیکې شاعره

اوس به څوک د هندو کش سندري بولي
اوس به څوک ځي په اتني تر خیرونو
اوس به څوک د ارغسان پر څپو ګرځي
څوک به لیکي قصیدې د کونړونو
څوک به بولي له آمو تر اباسینه
غراو سمه د سرکښو اولسونو
څوک به بولي له اټکه تر مالانه
قلاګاني د بابا له میراثونو
اوس به څوک د جلالا ګودر ته یوسي
د هلمند څخه شرنګی د امپلونو

اوس به خه لیکې شاعره راته وایه

راته وایه اوس به خه لیکې شاعره

اوس به څوک رایا دوي تېري خبري
اوس به څوک راوینښوي زاړه نکلوڼه
اوس به څنگه نکلچي غاړه تازه کي
اوس به خه وایي زامنو ته پلرونه
اوس به څوک د پاني پت په توره ویاړي
اوس به څوک تسلیموي اصفهانونه
کوم شېرشاه توره ایستلې ځي سسر ام ته
کوم اکبر به وړانوي د فرنگ خونه
کوم اورنگ به خپل زخموڼه ویني ژاړي
کوم خوشال به لږزوي په کت کې زړونه

اوس به خه لیکې شاعره راته وایه
راته وایه اوس به خه لیکې شاعره

کومه پېغله به غرمه د میوند سره کي
د خپل یار له وینو څوک ایرېدي خالونه
اوس به کومه تورپېکۍ پر بولدک وړسي
کومه چیغه به کي سره ساړه رگونه
کوم لاسونه به مری د قاتل نیسي
څوک به اخلي د پېړیو کساتونه
څوک به راسي د ایوب سره ملگري
څوک به واچوي سندرو ته نومونه
څوک به تاو کړي د بابا بگړۍ له سره
څوک به وړان کي د ازل کنبلي خطونه

اوس به خه لیکې شاعره راته وایه

راته وایه اوس به خه لیکې شاعره

نن هغه ماشه د ورور پر لور کشېږي
چي يې غږې تنستول د رستمانو
نن هغه غشي د خور ټيکري پېيلي
چي يې زړونه سوري کول د سرکښانو
نن هغه اورد ابا پر مېنه بل دی
چي کرلې يې لمبې پر گرگينانو
نن هغه توره د ورور په وينو سره ده
چي خيرلې يې سينې د غليمانو
نن هغه سالار د بل په پښو کي پروت دی
ککړۍ چي يې وهلې د بتانو

اوس به خه لیکې شاعره راته وایه
راته وایه اوس به خه لیکې شاعره

اوس له گوتو د مطرب ويني را اوري
ژبي سل خايه زخمي د شهبازونو
د سندرو سره غبرگي وايي ساندي
د رنځورو زگېروي ځي له ربابونو
اوس به چيري د زلميو ځوني غورځي
گنډه کاره سوه سورنا رغ د ډولونو
شپې ته راغله انگولا د بلاگانو
شمع کوچ سوه د محفل له ماښامونو
د تيارو اجاره دار محتسب راغي
خپروي زړې تيارې پر ځوانو زړونو

اوس به خه لیکې شاعره راته وایه

راته وایه اوس به خه لیکې شاعره

پر گودر دي مېلمنې د بلا سترگي
نه شرنگی سته د پاولیو نه پایلو
پر نغمو پر زمزمو چپاو راغلی
زاغ نیولي خالگۍ دي د بلبلو
نه محفل کي گناهونه یاغي کېږي
نه خیام سته د توبو د ماتولو
سپین لاسونه د ساقی به چیري وېشي
پر یارانو شنې پیالې ډکې له ملو
اوس به څوک رنگونه تش کي په قلم کي
څوک به لیکي دېوانونه د غزلو

اوس به خه لیکې شاعره راته وایه
راته وایه اوس به خه لیکې شاعره

اوس نسیم راوړي خبر د تورو ورځو
اوس له شپو سره راځي اغزن خوبونه
آفتونو پکښي کړي خالگۍ دي
جنازو پکښي اوډلي دي کورونه
وايي نسته کجاوې شالېلا ورو ورو
پېغلي نه نیسي د اوښو پېزوانونه
اوس یې نه راوړي رویار د دیدن زېږی
له قاصده سره نسته سلامونه
په کوڅو کي یې زموږ پلونه بېگانه دي
له اغیار سره یې کړي پیوندونه

اوس به خه لیکې شاعره راته وایه

راته وایه اوس به څه لیکې شاعره

ویرجینیا

2000-3-6

واه زوروره څه په لوړ آواز سندري وایې
ستا په سندرو کې ږغونه د پېرې اورمه
لکه له منځه د وحشي او توپاني سمندر
زه ستا آواز د بې وزلانو له بېرې اورمه
د غرونو منځ کې له درو له گړنگونو څخه
یوه خوږه یوه اشنا غوندي شپېلۍ اورمه

خومره زړه وریې چې لا نوم د ملالۍ یادوې
د ثریا د قبر سرته یې لنډۍ یادوې
لا دي د زړه خواله راوړې د نازو لونه ته
لا په دښتونو کې سندري د کوچۍ یادوې
لا دي ژوندۍ ده په سینه کې سوځېدلې مینه
لا ما بنامونه لا اورونه د کیرېدۍ یادوې
لا دي خوبونو ته راوړي خپلي دنګي نجوني
لا د گودر سره پاولي او غاړګۍ یادوې

اوس دي هغه ښکلي پېغلوتي بې پاولیو گرځي
اوس بې پورني ببر سر بې غاړګیو گرځي
اوس یې سندري په دښتونو کې شپې نه ویښوي
چې د شیطان محتسب سترګې پر کیردو گرځي
هغه ښایستي د غزلونو د شعرونو سترګې
له اوبنکو سرې دي شوړېدلې په زاریو گرځي
اوس د دېوانو د شامته ښکلا وتورېده

د ترابان په کور کي پوځ د شاپېريو گرځي
اوس يې په مېنه کي د توري بلا مور لنگه ده
په پېښور کي په کوڅو کي د پرديو گرځي
هغه بنایستې په تور لېنگيو کي پلو گرځوي
د گيدرانو کره لوني د زمريو گرځي

د ثريا د خويندو ميندو هديره ورکه ده
د ښکليو لوني يې کلا ورکه دېره ورکه ده
اوس د زلخوري ابو جهل د لښکر له جوړه
په ماښامونو کي لمبه ورکه خېمه ورکه ده
څوک د تورو نو څوک سنگسار د پاره جوړي نجوني
پر سور کي شونډو يې د ژوند بله کيسه ورکه ده
اوس نه په وړانه په اتڼه په مېله راوړي
د ژوند له خوني يې رڼا ورکه د پوه ورکه ده

په دې تور تم کي به له چا سره غمونه ژاړو
اوس به د کومو ځوانيمرگو لحدونه ژاړو
د کومو کونډو کومو بورو کومو ورارو سره
د چا کيسې او د چا شناختي او قبرونه ژاړو
د بې عزته محتسب دړه عزت لوتوي
د چا پرولي پر ناموس باندي زخمونه ژاړو
دلته به څرنگه گرېوان د زورورو نيسو
دلته به چا سره دردونه پرهاړونه ژاړو
دلته مو وژني د نصيب د فيصلو په حکم
وايه له چا سره دا تور عدالتونه ژاړو
اوس د بابا پر مېنه حکم د اورنگ چلېږي
د پردۍ توري به موږ چا ته گوزارونه ژاړو

گوره هادي ! نن دي پر خویندو بدې شپې راغلي
د رڼاگانو په وطن کي دي تيارې راغلي
چې پایزبونو به یې شپې له کېږدي وشرلي
هغو پایپو ته نن توري زولنې راغلي

خو که دا مېنه په ریشتیا د ملالی مېنه وه
که د نازو او ثریا او تورپېکۍ مېنه وه
که په ریشتیا زمريو میندو وه راوړي بچي
که په ریشتیا د عقابانو د خالی مېنه وه
که د شهید مین په وینو چا خالونه وهل
که د گوليو په باران کي د سیالی مېنه وه
که چا دې خاوري ته د وینو اوبه خور ورکړی
که د اتن که د پایکوب که د مستۍ مېنه وه

نو پر دې خاوري داسي ډيري زلزلې راغلي
دې هسکو څو کو داسي ډيري حادثې لیدلي
دلته مرگي موږ ته په زر ځله خپمې وهلي
د بورو ورارو سترگو ډيري جنازې لیدلي
موږ له ازله د توپان په شپه کي وزېږېدو
دې سمندر کي له پېړیو مو خپې سهلي

که ژوند باقي و یوه ورځ به مو بیا بنکلي نجوني
لکه د غرونو غرخه مستي نازولي نجوني
بیا پرواتونو ډلي ډلي په سېلونو گرځي
زما د کابل هغه بنایستي هغه بناغلي نجوني
بیا به په سرو منگلو زړونه له کوگله کارې
په شرنگا شرنگ به را رواني وي منلي نجوني

بيا به د سترگو تر کونجو گوري مکار محتسب
مور به پر نويو پاڼو نوي حسابونه لیکو
بيا به د شعر پر مخکې وکړو د ميني فصل
بيا به له سره نوي نوي غزلونه لیکو

واشنگتن ډي سي

2001-9-9

زنداني خيالونه

ما ويل زه به يوه ورځ د پسرلي په سهار
چې مخکې سره او شنه وي
چې د بودۍ په ټال کې
غزلي ناڅي ترې نظمونه اوري
چې د توبې پر لغونو پر چاودلو شونډو
کيسه د ذکر زنگ وهلې نيمه خوا ويده وي
چې له محرابه سجدې نه راپاڅي
چې شيخ د خپل قهر په اور کې سوځېدلی پروت وي
چې په جومات کې غځېدلی پروت وي
چې د نې او د ځمار سندرې
چې د جانان او د نگار سندرې
چې د ساقی او د خپل یار سندرې
هم له شبنمه هم له گلو خوځي
هم له نرگس هم له سنبلو خوځي
هم له اوربل هم له کاکلو خوځي
له شونډو خوځي له سرو ملو خوځي
زه به راځم پر هغه لاره باندي
چې تا په میاشتو په کلو څارله
چې تا په اوښکو په سلگو څارله
تا په دعا، تا په تعویذ، تا په فالو څارله

زه به راځم لکه د تللیو مرغکیو په څېر
د پسرلي د توتکیو په څېر
او راسره به وي د سپینو مرغلو و امېل
زه به کیسې د پردېسیو کوم
ته به کیسې د شوگیو کوي
زه به له گل څخه فراق ژاړمه
ته به نکلو نه د اغزیو کوي
زه به دي غېږ کي نیسم
ته به مي غېږ کي نیسې
یوه شېبه به شوگیرونه هېر کو
د خیال په تاو به خزانو نه هېر کو
اوښکي به هیري کو غمونو نه هېر کو
خو گراني کله د زمان بند پوان
دا د عمرو نو د زندان بند پوان
په زړه ظالم د شنه آسمان بند پوان
زما د خیالونو زولنې ماتوي
یا ستا د اوښکو سلسلې ماتوي
دا په زړه سخته زمانه
کله ارام ته پرېږدي
د پردېسی ستړي خپاره خیالونه
د بې وسې زخمي زخمي خوبونه

واشنگتن ډي سي

1-11-2000

د عمر سودا

ځوانیمرگي ځوانۍ څه وي
سپیني ږيري مخ دي تور سه

مروريم ترقيامتہ
خه کلونه دي په گورسه

خوانی چیري مي کړې ورکه
چېري ولاړې بنکلي نجوني
چي بنایستی ونې یې گورم
رانه ليري خغلي نجوني

خدايه نغده مي راوړې
پورته نه يمہ راغلی
پنځه ورځي مي زلمی که
ژوند مي ټوله دربخسلی

چي بيا زه يم بيا ياران وي
بيا سبزه وي بيا گلان وي
چي بيا می وي بيا مستان وي
د شرابو رود روان وي

پيالي سر پر سر تشپري
بناخلي بند پر بند ماتپري
ويني وار په وار تودپري
مرگ او ژوند دواړه هپريپري

شرنگ سي پورته له ربابه
لمبه خپري له درياهه
شيخ توبه كي له كتابه
پرهېز مات كي له شرابه

له پايكوبه د يارانو
شپې سي اورد رقيبانو
ورځي توري د شيخانو
ژوند اغزي د غليمانو

يو د بل په سترگو پايو
زه او يار مي لاس تر غاړه
يو په بل کي سره ورک سو
په يوه هستي کي دواړه

هم ډکېږي هم تشېږي
صُراحي او گيلا سونه
له مستانو نسکورېږي
د سرو ملو ډک جامونه

نازولې ساقې گرځي
لکه څانگه د گلونو
چي خمار مستي يې څاڅي
له سرو سترگو له لاسونو

خدايه سپين وېښته مي واخله
په رگو مي کړه اورونه
بس پنځه شپې مي زلمی که
نور درونيسه کلونه

چي توبه وي له حسابه
زه هغسي مستي غواړم
چي پر هېز وي له کتابه

زه هغه کلونه ژاړم
او که دا نه وي خالقه
بې اجله درنه ولاړم

ویرجینیا
2002-3-13

ته ښایسته یې

ته لکه ستوری د آسمان پر لمن

ته لکه سترګه د سبا ښایسته یې
په آسمانونو کې تنها ښایسته یې
ته له ازله له پخوا ښایسته یې
ته د مستی ته د خمار په شپه کې
لکه ساقی لکه مینا ښایسته یې
لکه پانوس لکه رڼا ښایسته یې
لکه جلوه لکه برېښنا ښایسته یې
لکه شبنم لکه ځلا ښایسته یې
لکه ګلاب لکه بورا ښایسته یې
لکه لاله په سره لمن کې د بېدیا ښایسته یې
لکه غزل ټوله ښکلا ټوله له رنگه ډکه
لکه خیالونه د شاعر د هري خوا ښایسته یې

ته لکه زېږی پر غوږو لکه نغمه پر پوزې
له سرترونو که په رڼو لکه لمبه کښپوزې

ته لکه شمع لګېدل دي زده دي
په توره شپه کې بلېدل دي زده دي

هم سو خېدل هم سو خول دي زده دي
هم ويلول هم ويلېدل دي زده دي
لکه خيالونه الوتل دي زده دي
پردي خوبونه تنبتول دي زده دي
زخمي کول کرارول دي زده دي

ته لکه زرکه له اوازه دي درې ښکلي دي
لکه شپېلۍ له مازيگره دي رمې ښکلي دي
لکه لمبه له ماښامونو دي خېمې ښکلي دي
ته لکه وړانگه له سهاره دي خپې ښکلي دي

ته لکه گل د نستر له تا بهار ښايسته دی
لکه نسيم لکه وږمه له تا سهار ښايسته دی
لکه سپوږمۍ له تا آسمان له تا سينگار ښايسته دی

ستا له تصويره مي خوبونه ښکلي
په تصور مي دي خيالونه ښکلي
ستا له خيالونو مي نظمونه ښکلي
ستا په هستۍ مي غزلونه ښکلي

تر خو ژوندی يم ستا په نوم به غزلونه ليکم
تر خو چي يونم خو چي وينم خو چي سترگي لرم
ستا پر تصوير باندي به اوښکي کرم
ستا په خوبونو به مي شپې بيدوم

ويرجينيا

13-3-2002

چي شپېلۍ بنده نه کې

شپانه دا خپله شپېلۍ بنده نه کې
په دې دښتونو کې یوازي دا یوه نغمه ده
چې موږ ته نکل د پېړیو کوي
یوازي دغه آواز
اوس د آشنا دښتونو
د جگو جگو غرونو
زموږ د زهیر وچپاو سویو زړونو
د نږدېلو سوځېدلو خونو
د ځوانیمرگو نیمه خوا قبرونو
یوه یوه کیسه پر ژبه لري
یوازي دغه آواز
یوازي ستا د شپېلۍ مستي او آزادي نغمې
د لوړو غرونو تر کمرونو ورځي
لا د کیږدۍ تر ماښامونو ورځي
لا په دښتو کې تر اوروونو ورځي
لا د زلمیو مینانو تر نکلونو ورځي
لا د بلبلو چنچنیو تر غوږونو ورځي
شپانه دا خپله شپېلۍ بنده نه کې
چې زموږ د غرونو دا ژور لاسونه
چې دا زخمي گلونه
دا سوځېدلي او دا وچ ډاگونه
دا نیمه خوا ښارونه
دا بې صاحبېه دا میرات کورونه
دا د مرګي له ساندو ډکه خونه
یوازي تا پېژني
شپانه کلونه کېږي
چې وطن رنگ د لېونتوب اخیستی

جنگونو باج له سریتوب اخیستی
د خو قاتلو لوټمارانو ټولۍ
د بېگانه داړه مارانو غدی
زلمي سرونه په لمنو کي وړي
شهیدي ویني په ځمونو کي وړي
پردي تېغونه په لاسونو کي وړي
نه یې په شپو کي دي کیسې پرې ایښي
نه په کیرد یو کي لمبې پرې ایښي
نه یې پر شونډو ترانې پرې ایښي
نه یې شهباز نه یې نغمې پرې ایښي
نه یې لنډۍ نه یې نارې پرې ایښي
ستا له شپېلۍ به هم نغمې تللي وي
ستا له نغمو به هم کیسې تللي وي
ستا له کیسو به هم مزې تللي وي
تا ته به هم سورونه نه وي پاته
ستا له آوازه به هم ویني خاڅي
ستا له سورونو به هم اوښکي پاڅي
تا ته به کله دونه شور پاته وي
ستا د نغمې به کله زور پاته وي
ستا به د وینو چپرته اور پاته وي
خو ته دا خپله شپېلۍ بنده نه کې
ستا له شپېلۍ واری سم
که سبا بیا مو ګودرونه خپل سول
که مو دا غرونه دا دښتونه خپل سول
که په کیرد یو کي اورونه بل سول
او بیا کیسې د اورېدلو سولې
بیا غاړګۍ د اچولو سولې
پېغلي ګودرته د ورتللو سولې

د پايزېبونو د پاوليو شرنگولو سولې
د محتسب سترگي رنډې سوي د ايستلو سولې
بيا به دا ستا په نغو
بيا به دا ستا په آواز
دا ستا په مسته شپېلۍ
راوينو و د نيمو شپو نكلونه
له شپو به باسو شيطاني خوبونه
بيا به رايا د كو پخواني وختونه
بيا به رباب ته شهبازونه راسي
بيا به نغو لره سورونه راسي
بيا به نڅا ته پايزېبونه راسي
بيا به محفل ته پانوسونه راسي
د ساقی لاس کي به جامونه راسي
ته به شپېلۍ ږغوي
ياغي سندري به دي
راپاخوي د رگو وچي ويني
ژوندۍ کوي به زمولېدلي ميني
راوينوي به ډکي ډکي پيني
دا شپېلۍ بنده نه کې
په دې شپېلۍ کي زه خوبونه وينم
پکښي خيالونه وينم
درته خوبونه زنگوم پکښي ټالونه وينم
د نن اورو نه هېرومه جنتونه وينم
شپانه دا خپله شپېلۍ بنده نه کې
ستا له شپېلۍ واری سم
په دې دښتونو کي يوازي دا يوه نغمه ده
چي موږ ته نکل د پېړيو کوي

ويرجينيا
12-8-2000

سترگي

پرون مي نابيره
پس له کلونو ستا پر لور سترگي درواوښتلې
او د عينکو شاته
يوازي ستا د خمارو سترگو کيسه پاته وه
نه له اوبو ډکي وې
نه له رمزو ډکي وې
نه له نخرو ډکي وې
پکښي مي ونه ليدل
د مستۍ ډک سره او نري رگونه
نه يې رازونه ويل
نه يې نازونه کول
نه يې بانو پيره دار
نه يې وارونه کول
نه يې ښکارونه کول
نه يې د زړونو امپلونه پېيل
نه يې وعدې د سباوون کولې
نه يې کيسې د مستو شپو نه د پرون کولې
نه يې کاره بانو حملې د شواخون کولې
نه يې پر زړونو اورول نوي تازه وارونه
نه يې له سترگو ټنټوله د ځوانۍ خوبونه
پرون مي نابيره
پس له کلونو ستا پر لور سترگي درواوښتلې
درته کتل مي چي ښايستې سترگي دي
هغه د ميو پيماني سترگي دي

له بېخوبيه له مستيه تكي سړې سترگي دي
د غزلونو افسانې سترگي دي
بنگ د خوانۍ او د مستۍ نه لري
نازد ورېښميني ناوکی نه لري
تمه د عمر د نازونو د پېړۍ نه لري
او له کونجونو څخه غلي غلي
د بلي مستي غم رنگي نازولي نجلۍ
ها د ښکلا له تارو پوه ده د او دلې نجلۍ
د غټو بورو سترگو
په ننداره پسي کرار کرار مزلونه وهي
چي خپلي شپې به يې يادېږي کنه
چي خاطرې به يې پارېږي کنه
پتي له ځان سره ژرېږي کنه

ويرجينيا

17-3-2001

سوگند

چي لا ترڅو مي په رباب کي وي تارونه پاته
چي مي له گوتو کي شهباز خوځېږي
چي يې لا توان د شرنگولو لرم
چي لا نغمه د ږغولو لرم
او لا يو څوک د اورېدلو لرم
او لا مي پاته په نغمه کي وي وروستي سورونه
زه به رباب وهمه
ما د جنون په سر قسم کړی دی
چي د تيارو او د سکوت شيطانان
زما پر تندي سجدې ليدلای نه سي

ياغي نارې مي اېلولای نه سي
شمع په لاس به په کوڅو کي د رندانو ګرځم
زه به پر کور د ميځوارانو ګرځم
تشي پيالې کړنګوم
ځانته زاهد قهروم
اورد د وېځ پاروم
کور د ريا سوځوم
که نشې نه وي که مستي که شرابونه نه وي
که ساقی نه وي سپين لاسونه ډک جامونه نه وي
که محفل نه وي که نڅا که پایکو بونه نه وي
يوه څماره چيغه
څه لېونی او څه هوښياره چيغه
پورته کومه دا سکوت ماتوم
ژوندي قبرونه په نارو وينوم
ځانته زاهد قهروم
ما د جنون په سر قسم کړی دی
چي د تيارو او د سکوت شيطانان
زما پر تندي سجدې ليدلای نه سي
ياغي نارې مي اېلولای نه سي
که د تور مخو زاهدانو پيره دارو سترګو
د محتسب او د قاضي دواړو مکارو سترګو
له خلوتونو راوتلو ریاکارو سترګو
په رنجو تورو دوو غدارو سترګو
له ګودرونو د پېغلانو نارې وشلې
له پایزېبونو يې د شرنگ سلسلې وشلولې
له ماښامونو يې کيسې او لمبې وايستلې
زه به ګودر ګودر نارې وهمه
زه به پر سپينو مرغليڼو اوږو

زه به پر سپينو پر ورېنمينو لېچو
د منگو تيو سلسلې يادوم
زه به کيرېدې ته ورځم
زه به لمبې بلوم
زه به کيسې وينوم
ځانته زاهده قهروم
ما د جنون په سر قسم کړی دی
چي د تيارو او د سکوت شيطانان
زما پر تندي سجدې ليدلای نه سي
ياغي نارې مي اېلولای نه سي
لا خو ژوندی يم لاله ستوني مي اواز راوړي
لا خو بينا يم سپين له توره بېلولای سمه
لا يوه چيغه مستانه پورته کولای سمه
لا خو په وينو کي بخري گډولای سمه
لا خو غزلي مستولای سمه
لا مي سينه کي ناويلي ترانې پاته دي
لا ترانو کي خو زخمي زخمې نارې پاته دي
لا له شهبازه سره غبرگي زمزمې پاته دي
لا په رگونو کي خو څاڅکي ويني سرې پاته دي
لا مي په وينو کي خو گرمي هنگامې پاته دي
لا به زه اوس د انځورگرو په کوڅو گرځمه
په قلاگانو په حجرو گرځمه
د ورکي مېني به پوښتني کوم
کوډي کتني کوم
خو سوځېدلي تصويرونه ايرېدم
خو پاني پاني کتابونه اوډم
پکښي خبره د خپل جانان لتوم
له ماتو ماتو قلمونو سره

پر سپين کاغذ باندې خطونه ليکم
يوه خپره رسموم
بيا له تصويره سره لوبي کوم
ترېنه انځور جوړوم
د زړه په وينو يې خالونه ايردم
ځانته زاهد قهروم
ما د جنون په سر قسم کړی دی
چې د تيارو او د سکوت شيطانان
زما پر تندي سجدې ليدلای نه سي
ياغي نارې مې اېلولای نه سي

ويرجينيا
19-12-2000

اولا اورونه بل دي

د پوهاند عبدالشکور رشاد د شعر په اقتفاء
ها چې په وينو يې لړلي دي د غرو لارې بڼونه
چې يې لمن کې رغېدلې دي مغرور سرونه
چې يې د توري له هيښته لږ زېدل په کټ کې
د غليمانو د تورزنو جنگياليو زړونه
چې يې کيسو ته له باگرامه تر سسرامه پوري
يو په يو وښودل د شېر او د سکندر نومونه (1)
چې يې راپاڅي افسانې د اصفهان له کيسو
چې يې له ډاره رپېدلې قزلباش پوځونه (2)
چې پاني پت ته يې وروښودې ايمان د توري
چې د تاريخ سينې ته ولاړل دراني تبغونه
چې له پاميره تر سپين غره تر خيبره پوري
پکښې ايرې سول يرغلگر او د دښمن هډونه

چي له سکندره له چنگېزه يې کړې لاري ورکي
چي د فرنگ پر زړه يې کښېښودله تور داغونه
چي سره تې يې کړله مخکې د فرنگ او تزار
چي يې په غاړه کي وروټومبل د اور لارونه
چي سرو لښکرو پکښي زر ځله ټکري وکړې
چي خپل تاريخ ته يې سوغات يووړله ژر مخونه
چي يې د کونډو، بورو، ورارو حسابونه ورک دي
چي يې د شمېر په ژبه نه راځي ناصور زخمونه
چي يې تر ننه تر سبا او تر پېړيو پوري
په ښار او کليو کي وروکړله سره اورونه
چي دې انگرې ته د کوربه بې اجازته راځي
کوم بختور به وړي تر کوره مات ژوندي بندونه
دلته سيني دي له ازله له پولادو جوړي
دلته له ټانک سره ډغري وهي کلک سوکونه

او يوه ورځ د دې وطن په کډلېچو کي مات سول
د تزارانو په گناه ککړ خيړن لاسونه
او يوه ورځ سو د پېړيو طلسم ډري وړي
او يوه ورځ له هسکه راغلل د بري ډغونه
ويل يې سپک سول د درانه پښتون انگرې ته چي تلل
د کبرجنو داره مارو ناروا ټانکونه
پر مخکې جوړي زلزلې سوې د اتڼ له زوره
ميدان ته ووتل د تېرو افسانو ډولونه
ولاړي د غرو شاته نيهام سو تنبېدلي ښامار
په ميدانونو کي يې پرېښودله مات غاښونه
د کنډوالو ناره يې واورېدل په عرش کي خالق
د کونډي ناوي په نيکريزو سرو لاسو عرضونه
غرونو سيندونو يوه بل ته پيغامونه لېږل

د شهيدانو له جنډيو اور بدل رنگونه
چا ويل بيا گوندي سمسور سي سوځېدلي کلي
گوندي دا شاري مخکي بيا و سپري سره گلونه
بيا له سورنا او له ربا به نغمې پورته سولې
نخا ته ووتل د نجونو او زلمو فوجونه
مبارکي وي يو د بل غوږ کي وي له خلکو
نن که سبا وي پردي کيږي بېگانه کمپونه
نور به ستنبږي ستري کلي له پرديو خاورو
نور به خالي وي د پردي ملک پردي کورونه
نور به شملې د شمله ورو چا ته ټيټي نه وي
زموږ د زلمو غيرت به نه ختي پردي دېگونه
خپل به قاضي خپل به ملک خپل به وي مشر د قام
بيا به پر خپلو مخکو يون کوي آزاد قومونه
بيا به د زرکو په گامونو وي رواني نجوني
بيا به سينگار وي په کوچيانو زرغونه دښتونه
بيا به د تالندي د زوره غراو سمه رېږدي
بيا به غورېږي د ترنک او ارغسان موجهونه (3)

خو يو ناخاپه سره ورغلي خوني لښکري
بل سول په ښار او په بانډو کي د نفرت اورونه
لکه چي چا ته د پېړيو دښمني وي پاته
لکه بدې ته پاڅېدلي وي غليم تربرونه
لمبې له کليو له ښارونو له کوڅو پورته سوې
سره سول د ورور او خور په وينو د غازي لاسونه
د خور پورنۍ د ابا شمله يې ولوتله
له زړونو ووتل د ميني او غيرت نومونه
يا زموږ بچي په کور کي تل دغه ناخوالي کوي
يا په پردي کور کي بدل سول زموږ ياغي مېړونه

چي په نومونو يې سندرې جوړولې نجونو
هغو غازيانو يې پر کليو اورول مرگونه
اولا ترننه دا بدمرغه هنگامه جوړه ده
اولا ترننه کيندل کيږي د زلمو قبرونه
لا د ابې په غېږ کي نه دی کرار سوی ماشوم
لا هره شپه په خوب کي ويني د قاتل برېتونه
لا يوه بل ته سره اړوي او تري سترگي
لا يې په کور کي مېلمانې دي د مرگي يادونه
چا ورته کړي دي کيسې د هغي بري کوڅې
چي د ژوندي انسان په سر کي چا وهل مېخونه
چا ماشومانو ته ويلې دي چي تل به ويني
د افغانانو په ازل کي نوشته جنگونه
دې افسانو د کور او کلي ارامي وړې ده
له ماشومانو يې غلا کړي دي خواږه خوبونه

هسي نه بيا پردي راغلي وي د سيوري په څېر
له يوه بله مرور کړي د قومونو زړونه
هسي نه بيا يو څو تور مخي په جرگو ورگډ سي
هسي نه يو له بله و جنگوي لوی ښارونه
هسي نه سپکه سي شمله د باتورانو د کور
هسي نه بيا په وير اخته سي دا زوی مړې خونه
بيا خو به نه وي د قلا په مخ کي غل پيره دار
شريک خونه دي له رقيب سره د زړه رازونه
نيکه ويل چي خپل مو خپل دي بېگانه مغول دي
هېر خو به نه وي د بابا او د نيکه پندونه
بيا په لوی لاس خو به بلا چا رابللې نه وي
هېر خو به نه وي پروني او پخواني نکلونه
چي غمازان مو مرکې کوي د وروڼو تر منځ

ترهغې ورځې به د وینو وي روان سیندونه
لا به را اوري د آسمانه څخه سره اورو نه
لا به غرو مېرې ډک له اوره دوږځي توپونه

ویرجینیا

- 1) په هند کي د پښتنو دوو مشهورو شاهانو، شېرشاه سوري او سکندر لودي، ته اشاره ده.
2) (قزلباش) سور سري، يا د سرو خوليو خاوندان (د اېران د صفوي شاهانو پوځيان وه، چي هم يې په کندهار کي د ميرويس نيکه له لاسه ماتي وخورې، او هم يې په اصفهان کي د شاه محمود هوتک د انتقام مزه وڅکله.
3) ترنک او ارغسان د کندهار دوه لوی سيندونه دي، چي پر غاړه يې ډېر لوی غلجي او دراني قبایل آباد دي.

چي رانه سې پسرليه

د خوشحال خان خټک د بهار په قصيدې په پيروي

هی افسوس چي بیا به رانه سي بهار
نه ځولی ځولی گلونه نه گلزار
نه بڼایسته به سي ټالونه په پېغلانو
نه ولاړ به وي زلمي کتار کتار
نه روان به وي همزولي لاس تر غاړه
نه نوروز نه گل سرخ نه شالمار
نه به ښکلي وي دښتونه په زلميو
نه به پورته له باغونو وي چغار
نه به بیا خوشال ایستلې توره راسي
نه به باز غوندي منگل سر کي په ښکار

نه به سره تې کي مخکه د مغولو
نه لښکر به د غليم کي تار په تار
نه مرغان به د رحمان پر غزل ژاړي

نه بې گوري څوک فالونه پر گفتار
نه به څوک د قناعت په اطلس وياړي
نه به گرځي په خرڅه کي شهریار
نه به کړنگ و شنو پيالو ته حميد ورکي
نه به شونډي پکښي ويني د خپل يار
نه به اوښکي تويوي پر مسافرو
نه به فرش کي په لېمو دلبر ته لار
مهاجري سولې ورځي شبستان ته
د تورتم لښکر نيولی د لمر ښار

نه د زرکو په نارو دي غرونه ښکلي
نه بازان خوني منگول تېره منقار
نه نارې دي د چنچنو د قمريو
نه شاهين پسي وتلی دی په ښکار
په گزمو د شيطانانو سترگي گرځي
منگي نسته پر گودر باندي کتار
پاولي نه کوي شرنگی پر گودرونو
پېغلي نه لري خالونه د سينگار
نه غوټی دي د سوما له اوبو مستي
نه لښکري د بورا گرځي خمار
نه وړمې گرځي په شپو کي د گلونو
نه شبنم له غونچو الوزي سهار
هره خوا گرځي لښکر د صيادانو
اوس بلبل ترانې نه وايي په جار

د نارنجو گل به څوک گرېوان ته يوسي
محتسب چي وي وهلی تنگرهار
څوک به وليکي خاتول ته غزلونه

د مرگي لښکر چي پروت وي پر مزار
گناه کاري سوې جنډۍ د زیارتونو
نه سخي سته نه لمن د لاله زار
جنازې دي چي را اوري پر کورونو
مستي نه لري کوڅې د کندهار
ستا په نوم چي ورانوي د وطن څلي
ربه ته یې په لعنت که گرفتار
د احمد پر مېنه مه وای زېږېدلی
مه یې مورد دې وطن وای مه یې پلار
نن یې اورد جنازو پر وطن بل کړ
هم لښکرو د غلام هم د بادار
خدایه یو زخم خونه دی چي به جوړ سي
کال په کار دي پرهارونه وار په وار
چي به وینې په نارو وې د نکلونو
له هغو کیږدو پورته دی کوکار
چي دښتونه یې وه ښکلي په اورونو
له هغو خېمو کچکول باسي مالدار
نه شپانه سته نه کیږدی نه رمې گرځي
نه په دښت کي د لېوانو پروت دی ډار
خدایه ورکي سوې شملې د شملورو
نه سرونه سول راپاته نه د ستار
له قاصده سره نسته پیغامونه
بدشگون دی سترگي سرې دي د رویار
رباتونه نابله راته ښکاري
قافله پر کومه ځي کرار کرار
توره شپه ده کنډوونه کړلېچونه
یا به پوند وي یا جاهل کاروان سالار
له خزان تر خزان پوري ژوندون دی

نه يوه لحظه سکون سته نه قرار
هره ورځ يې له دوږخ څخه راوړي
پر تندي د هري شپې ليکلی نار
هر ساعت يې قيامتي اورو نه اوري
زخمي کډي باروي زړونه افکار
کور او کلي د سکروټو کروندې دي
ورور له وروره زوی له پلار څخه بېزار
لا ټولی د لېوني محتسب گرځي
نه پر سد يې دی پرې ايښی نه هوښيار
د مطرب له شهبازونو اوښکي اوري
نه په سور کي يې رباب دی نه سيتار
نه په غلا نه په ښکاره يې دیدن کېږي
د جانان کوڅې نيولي دي اغيار
نه ساقی ډکي پيالې راوړي محفل ته
نه ياران دي په مستيو کي سرشار
نه د گل په نصيب سرې شونډي د پېغلو
نه بورا سينه څيرلې ده په خار
څه په مخه دي گلونه پسرليه
درته نور به وي ملکونه انتظار
دا يتيمي څڼي نه غورځي اتڼ ته
دا زوی مړي تا ته نه دي د روزگار
ته د کونډو اوښکو نه يې د پوښتني
د زهرو زړونو مه اخله آزار
جهاني د خوشحال خان له برکته
د سکروټو په قلم ليکي اشعار

ويرجينيا

2001-1-3

د بنگلو نجلۍ (بيلي جويل)

دا په لوړو بنگلو کي د ښار اوسي
زما په شان غريب يې هيڅ نه دی ليدلی
نه يې مور کله کيسه ده ورته کړې
نه يې خيال ته داسي څوک دی ورغلی
دا نجلۍ ده نازولي د قصرونو
ورته نسته لار د پلونو د خوارانو
نن يې زړه ته ده زما مينه ورغلې
نن د بخت په ازمينه ځم يارانو
نن يې کړې فيصله د ژوندانه ده
نن سپاري چا ته جلود خپلي ميني
نن به زړه د چاله زړه سره پيوند کړي
تو دوي د چا په وينه خپلي ميني
نن يې زړه غواړي چي ځان لره پيدا کړي
يو غښتلی په زړه کلک له غريبانو
خوله ما څخه اختيار دی ميني وړی
زه له دغي ډلي نه يم يارانو
دا په لوړو بنگلو کي د ښار اوسي
ما د دې نړۍ هرگز نه ده ليدلې
زه د دې دنيا ته نه يم ورغلی
ما لا خپله طالع نه ده ازمېلي
سترې سوې ده په سپينو بنگلو کي
زړه يې شين دی له هغه ژوندونه ژاړي
د غټانو له زامنو ده بېزاره
نن يې زړه د غريبانو سره غواړي
نن که نه سمه وروړلای مرغلي
يوه ورځ به مي راخيژي د بخت ستوری

پرې به جوړ کمه باران د سرو او سپینو
په ټولۍ کې د سیالانو به مې گوري
هغه ورځ به دا زما په مینه ویاړي
راسره به وي پر څنگ باندي روانه
په ورو ورو به اخلي ښکلي قدمونه
لکه زرکه لکه سرو خرامانه
نن یې زړه غواړي چي ځان لره پیدا کړي
يو غښتلی په زړه کلک له غریبانو
خو له ما څخه اختیار دی مینې وړی
زه له دغي ډلې نه یمه یارانو
نن یې زړه ته زما مینه ورغلې
ما هم زړه په ښکلو کې دی بایللی
ورروان یمه د بخت په ازمینه
نازولي ته مې واک دی ورسپارلی

ویرجینیا

1999-5-31

مورک شېر

د لوی ښار څخه د باندي یو دره وه
جوړه کړې یوه شیخ پکښې دېره وه
ته پروت و په خواستونو پر سجدو به خدای
ټولي شپې یې تېرولې په نفلونو
که خو د ښار پر خلکو باندي گران و
دی له خلکو راگوښه په غم د ځان و
دوولس میاشتي به یې تل روژې نیولې
یوه ورځ یې چا ډوډۍ نه وه لیدلې
یا په ذکر یا په فکر به مشغول و

پير پر هر چا باندي گران ورته مقبول و
نه يې وړلې شکرانې نه خيرا تونه
نه يې چاته ورليکله تعويذونه
د دعا د پاره خلک چي ورتله
پير به يو گړی حضور ته ورتله
نور نه شيخ د دنيا کار لره وزگار و
نه له بنو نه يې له بدو سره کار و
يوه ورځ يوه موږک په حجره کي
شل او سل ځله آزار کړ په سجده کي
چي به شيخ کله ورتيټ سو و سجدې ته
د موږک لکۍ به ورغله و خولې ته
شيخ کرار ورڅخه وکړ له پوښتنه
ما پر څه آزاروي په بخت پمنه
موږک وويله شيخه ستا قربان سم
د مرگي مخته دي سپر بلا گردان سم
د پيشو له لاسه ډير يم کړېدلی
شوم نهر يم وږی تربی ژر زبېښلی
د ظالمو پيشوگانو له ناتاره
يو گړی وتلای نه سمه له غاره
ته دُعا وکړه چي زه غټه پيشو سم
نور به هر گړی بېغمه له حملو سم
شيخ دُعا وکړه موږک توره پيشو سوه
هغه دم خدای ته د شکر په سجدو سوه
سمد ستي يې کړه حمله پر موږکانو
مرگ يې گډ کړ په خپل کور کي په خپلوانو
نه يې مخ وکوت د خپلو گاونډيانو
نه د وروڼو، د زامنو، اکاگانو
خپله مور او پلار يې خيري په منگول کړل

مېلمانه يې خويندي وروڼه د اجل کرل
راوتلای موږ کان نه سواى له غاره
سپون په کور کي هيچا نه واهه له ډاره
يو خو ورځي يې پر خپل کلي مېله وه
د پيشو برېتونه غوړ منگول يې سره وه
بيا خلوت ته سو دننه ويل پيره
ستا قربان سم د خوارانو دستگيره
د ښار سپيو مي تريخ کړى خوږ ژوندون دى
ښکار له بېري نه سم کړاى وچ مي لرمون دى
راته غايي په کورو کي پر بامونو
گرځېداى نه سم پر جگو د پوالونو
په دُعا دي يو لوى سپى راڅخه جوړ که
په دې سپيو په کوترانو مي زړه سوړ که
شيخ پر چوف کړه پيشو ځاى پر ځاى خپل سو
هغه دم د پيشوگانو په تکل سو
په ځغستا به يې ايستې له کلي کوره
نه يې خره پيشو پرېښوده نه توره
که پيشو به پيدا نه سوه د کورونو
واړه سپي به يې ډاږله په غاښونو
لاروي يې ډاروله په گواښونو
ماشومان يې ځغلول تر خپلو خونو
وهر چاته يې ښودلې خپلي ډاري
څوک ترې خلاص نه وه په ناستي په ولاړي
خو خو ورځي وروسته بيا ولاړى حجرې ته
شيخ يې نه خوشي کاوه خپلي سجدې ته
ويل شيخه زه په کومه خوله گويان سم
ستا تر پښو دي صدقه سمه قربان سم
په عذاب کړم په کوڅو کي ماشومانو

کاني وينم په لاسو کي د لويانو
نه کورو کي مي پرېږدي ډلي د سپيانو
نه په ښار کي پر دوکان د قصابانو
دا يوزه په ټوله ښار کي خوار و زار يم
ته وازه د ښمن د هر سړي د پلار يم
شيخه ماته دعا وکړه چي لېوه سم
کوڅي پرېږدم او سپدونکي د ځنگله سم
شيخ پر چوف کړه سپي هغه گړی لېوه سو
پر سجده سو او روان پر لورد غره سو
يو څو ورځي يې کړې تېري په ښکارونو
گرځېدی پر لويو غرونو پر دښتونو
دواړي زامي به يې سړي وې تر غوږونو
په څيرلو د اوزگرو د پسونو
انگولايې خوب حرام کړ د کوچيانو
سرگردانه يې کړې ورځي د شپونيانو
ډاريې واچاوه د دښت پر ماشومانو
ترگودر پوري په لار کي د پېغلانو
يوه شپه په نيمه شپه کي را روان سو
بيا د پير د پرې ته ورغی نالان سو
ويل شيخه په دې غرونو کي پرانگان دي
د ځنگله په هغه بل سر کي زمريان دي
له هيښته يې په ښکار وتلای نه سم
له ستمه يې خپل ښکار خوړلای نه سم
ځغلو ي راڅخه زما کړي ښکارونه
که څه وایم راته وښيي غاښونه
ته دعا و ماته وکه چي زمري سم
هم په ځغاسته هم څيرلو گړندی سم
چي د چانه وي تر ما تېره غاښونه

تر مرگي پوري ونه وينم ظلمونه
بيا به نه راځمه پيره ستا تر کوره
له لمونځونو به دي نه با سم په زوره
پير پر چوف کره لېوه ځای پر ځای زمري سو
انگولا ورڅخه هېره سوه غړو مېي سو
شوري يې گډه کړه د ځنگله په حيواناتو
سمه، غر، ځنگل يې اور کړه د هوسيانو
چاليدای نه سواي ټولي د گيدرانو
په غارو کي آرام نه و د خوارانو
که به وږي و که نه و ده وژل کړل
له سهاره تر ماښامه يې داړل کړل
له ځنگله څخه کوچ وکړ چغلانو
تخم ورک سو د هوسيانو د سويانو
گوره څرنگه دا فکر ور پيدا سو
چي د شپې روان د شيخ د کور پر خوا سو
شيخ چي وليدی زمري، ويل يې وایه
څه مشکل يې راوستلی تر دې ځايه
اوس به چا يې پر دې سيمه کړولی
په ځنگله کي خو تر تا نسته ښاغلی
زمري وويل دا نن ځکه غړو مېېږم
چي يو بل موږک زمري نه کې ډارېږم
بل مي ښکار ميندلی نه دی په ځنگله کي
گوندي ستا غوښي د زړه سوده را وکي
چي زمري کړې شيخ ته سپيني خپلي داړي
شيخ يې تو کړلې له قهره پر مخ ناړي
ويل ځغله زما له کوره څخه ورک سه
نه لېوه يې نه زمري بيرته موږک سه
زمري وکتل و ځانته چي موږک سو

پښېماني څه گټه نه کول هک پک سو
د خپل غار پر لور يې پورته کړل گامونه
رېږدېدل يې لکۍ، اوربوز، غوږونه
خو په غار کي نه ملگري نه خپلوان وه
ده وژلي وه که وروڼه که سيالان وه
چي په شاوخوا کي پاته موږکان وه
ټول دده د وينو تږي دښمنان وه
په هر پوست کي يې وژلي حيوانان وه
موږکان وه که پسونه که لېوان وه
چي د بل په مټو غټ سي يا زمري سي
په هغه گړي له قام څخه پردي سي
اول غوښي خوري د خپلو قريبانو
بنځوي داړي په خپلو په يارانو
دا يې هېره وي چي نن ته تېرېدل سته
چي هسکېږي يوه ورځ کښته کېدل سته
چي يې عقل خداي موږک غوندي کوچني کي
يوه ورځ پر خپل بادار باندي غورځي کي

2000-2-6

سرچپه قضاوت

يو بډای په يو لوی ښار کي هستوگن و
نعمتونه يې پرېمانه وه شته من و
خداي ورکړي وه کورونه جايدادونه
له نيکونو ورته پاته وه باغونه
همېشه يې وه په کور کي مجلسونه
د رندانو د مستانو محفلونه
پرې راټول به تل ساقيان او مطربان وه
په وينا او په صفت به يې گويان وه

همېشه يې مېلمانې پر د سترخوان وه
هم رندان، هم ملايان هم سرکاريان وه
غورې مالو پکښې ژبي ټکولې
حاسدانو په غاښو شونډي چيچلې
يوه شپه يې کور کي نوې ننداره وه
په لکونو يې اخيستې منظره وه
د عصري هنريو ښکلې نمونه وه
د رنگونو او خطونو تنسته وه
رابللي يې پوهان او هوښياران وه
شاعران وه استادان، هنرمندان وه
هر يوه د منظرې صفت بيان کړ
پکښې هر يوه پيدا ځانته جهان کړ
هر يوه ته ښکارېدې خپلې خبرې
مرغلري او خوږې لکه شکري
يو بله اي چي تردې نورو ډېر هوښيار و
پر سپدلي خپتور په غوښو بار و
ډېر شته من و مصاحب د شهيرو
همېشه په هر مجلس کي په گفتار و
په ښي لاس يې و ځنځير ښکلی د زرو
په کيڼ لاس يې وې گوتمی د جواهر و
په غرور سو د تابلو خوا ته وروړاندي
تر نظريې کړله تېره لاندي باندي
يو څو گامه را پر شا بيا ورتږدې سو
په ستايلو په تحسين د منظرې سو
ويل څه ښکلي بېړۍ دي څه بندردی
خومره ښکلی ترسيم سوی په هنردی
د بندر له څنگه وگورئ لوی ښاردی
سوداگر دي گارگر دي کار و بار دی

څه عجب يې ترسيم کړي انسانان دي
د حيرت گوته په غاښ هنرمندان دي
د تاريخ استاد را وړاندي سو ميدان ته
د شاباس گوته يې ونيول مېزبان ته
ويل ستا هنري ذوق دی د ستايلو
گوهر نه دی د هر چا د پېژندلو
دې تابلو کي ما ته ښکاري قلاگاني
د قدرت او عظمتونو شاهداني
پکښي پټ دي د پېړيو داستانونه
د تورزنو جنگياليو تصويرونه
هر يوه کونج کي يې جلا ښخ دي نکلونه
هر يو نکل يې راسپړي تاريخونه
لوی ملا چي رابللی و جرگې ته
په ځير ځير به يې کتله منظرې ته
ده هم ورکړله تابلو ته خپله رايه
وې د ليري يو معبد وينم له ورايه
راته ښکاري يو ټولی د انسانانو
عبادت ته به روانه وي يارانو
بېله شکه دا نقاش خالق پرست دی
پر څښتن باندي عاشق د ميني مست دی
چي يې هېر نه دی څښتن په دې تابلو کي
ورپه زړه يې دی يو رنگ سلو رنگو کي
دې مجلس ته چا شاعرو رابللی
په ثنا او په صفت کي و منلی
يوه لويه قصيده يې کړه آغازه
د کوربه د زړه له خوښي سره سازه
وې يې څه ښکلي موجه څه خپې دي
په تابلو کي د رنگونو قافلي دي

سمندر دی د توپان پکښې نارې دي
د آسمان پر سینه لري راخوړې دي
له افقه د لمر وړانګې راښکارېږي
د روښاني آیندې پر لور ځلېږي
دې تابلو کې تاسې وینئ سیمبولونه
ترسیم سوي نن سبا او تېر وختونه
تاریخي قلايې نقل د پرون دی
نن توپان دی لمر نښان د سبا وون دی
د گلبوتو پر ښاخونو چې زوزان دي
د یارانو په محفل کې غمازان دي
یو نقاش هم دې محفل ته ور راغلی
یوه کونج کې چیرته ناست و اسکېرلی
کوربه ښخ په لوړ آواز کړله نقاشه !
ته هم ورکه خپل نظر تصویر تراشه !
دا خو ته یې چې تابلو به دي ستایلی
یو په یو به دي رنگونه راسپړلی
ته پوهېږې په اسرار د تصویرونو
ستا به زده وي ګونګه ژبه د رنگونو
په قدم قدم نقاش راغی نیژدې سو
په ځیر ځیر په ننداره د منظرې سو
پر خېره یې د حیرت نښه ښکاره سوه
پر شونډانو یې نرۍ مټسکا خوره سوه
وې بېشکه د لکونو منظره ده
خو افسوس چې څرېدلې سرچپه ده

ویرجینیا

1-12-1999

شیخ نصرالدین

ڊپر پخوا په يوه کلي کي يو ځوان و
هم غښتلی هم په عقل پهلوان و
خو هر گوره هم بېکسه هم نېستمن و
له نصیب څخه په زړه کي گيله من و
نصرالدين ورباندي نوم ايښی خپل پلار و
نصروگی خلکو باله ځکه چي خوار و
نه يې ژمی نه يې دو بی په راحت و
له یخنيه له گرميه په زحمت و
زړه يې تور سو له خپل ملکه له خپل ښاره
له لويانو کشرانو سو بېزاره
ويل ځمه په سفر هر څه چي کېږي
له نصيبه له قسمته به پېښېږي
په خواړی پسي يې لېڅي وغړلي
په ملکونو گرځېدی کلي په کلي
يوه ورځ پر نصروگي باندي تياره سوه
په زیارت کي يې د شيخ پر لنگر شپه سوه
دا زیارت او دا لنگر د شيخ قادرو
په پيرانو کي منلی معتبر و
د زیارت هره گوښه کي څو کوټې وې
پکښي ناست وه مېلمانه کيسې تودې وې
له لنگره راوتلې کاسې ډکي
مېلمنو پکښي وهلې گولې کلکي
په لنگر کي نصروگی ورته ډېره سو
په ټولی د تيار خورو کي مېلمه سو
چي کيسې د مېلمنو يې اورېدلې
د خپل هوښ په ترازو کي يې تللې
د دروغو يې سل واورېدل نکلونه
ورڅرگند سول د لنگر او پير رازونه

نصروگی هم په خلوت کي پر سجدو سو
له سهاره تر ماښامه په نفلو سو
نه خوراک ته یې و پام نه و کیسو ته
کری ورځ یې وه ورکړې و سجدو ته
په خبر چي ملنګان او دروېشان سول
په ثنا او په صفت ورته گویان سول
شیخه کله یې راغلی له کوم ښاره
موږ دي ټول سو قرباني پر هغه لاره
نصروګي چا ته ورنه کړل جوابونه
ملنګانو پر زړه یو وړله داغونه
یو مرید چي په دې نورو کي هوښیار و
د لنگر په لڅو پټو خبردار و
سمد ستي یې شیخ قادر ته ویل پیره
ستا قربان سم د شیخانو لویه میره
زموږ لنگر لره راغلی مسافر دی
کری شپه پر سجده پروت دی بختور دی
له سهاره تر ماښامه کړي نفلونه
په سجدو یې سترې کړي محرابونه
نه دا ټوله ورځ له چا سره ډغېږي
نه خبرو نه کیسو ته وزگارېږي
نیمه شپه پیر د خلوت پر لور روان سو
پټ په غوږ کي نصروګي لره گویان سو
ویل ژر دي د مطلب خبره وایه
همدا نن شپه روانېږه له دې ځایه
نصروګي ویله پیره ستا قربان سم
ستا په امر به په نیمه شپه روان سم
په خواړی پسي له ښاره یم وتلی
مسافر د بل وطن په زړه نټلی

خپل نصیب کړم برابر پر دغه لاره
اوس کومک غواړم له تا او له باداره
پیر را وایستې یو څو پیسې دباندي
په نرمي یې نصر وگي ته کړې وروړاندي
ویل څه دغه پیسې دي هغه خردی
نازوه یې ډېر غښتلی ځناور دی
نصروگي پیسې راواخیستې حیران سوگ
پر خره سپور سو د نصیب پر لور روان سو
یو څو شپې یې مزل وکړ د دښتونو
خړیې زوړ وژ ناروغ سو له مزلونو
نیمه ورځ یې ساه شپل پروت و پرلاري
له دوو سترگو یې راتلې د اوبښکو داري
تر ما بنامه نصر وگي بیرته تنها سو
خړیې مړ په زړه زخمي په واویلا سو
خړیې ښخ کړ یو لوی قبر یې ورجوړ کړ
کړی شپه یې اوبښکي توی کړې زړه یې سوړ کړ
په سبا یې ورته راوړه له بازاره
یوه سره او زرغونه جنډۍ تیاره
ویل دا د غیبانه بابا زیارت دی
ما میندلی د کلونو په زحمت دی
شپه او ورځ مې ورته کړي وظیفې دي
په نفلو مې سپیني کړي ورته شپې دي
لس پنځلس ځله خوب کي دی راغلی
په خپل لاس یې ما ته خپل قبر ښودلی
دا زیارت دی د زړه ماتوړنځورانو
د نېستمونو کونډو ورنډو پردېسانو
د زیارت خبري تلې تر وطنونو
غیبانه بابا مشهور سو پر ملکونو

چا غوايي ورته راوړله چا پسونه
چا پيسې ورته راوړې چا خيراتونه
که سپاهي و که کوټوال که حکمران و
غيبانه بابا ته هر څوک ور روان و
په لږ وخت کي نصروگي شيخ نصرالدين سو
هم شته من سو هم ولي سو آس يې زين سو
اوازي يې سوې خپرې پر هيوادونو
تر نيژدې، ليري، وړو، لويو ښارونو
درې څلور يې په نکاح کړلې عورتي
ښايستي وې لکه زرکي لکه بتي
شيخ قادر ته احوال ورکړ مريدانو
په لنگر کي تيار خورو ملنگيانو
چي يو شيخ دی پيدا سوی له شيخانو
وايي پيريم د خوارانو بې وزلانو
پښې لاسونه يې جوړ کړي د شلانو
بينا کړي يې دي سترگي د ږنديانو
هنگامه يې په ملکونو کي خپره ده
تر هر کونج پوري يې تللې اواز ده
دې کيسو د شيخ قادر زړگوتی شين کړ
نوي شيخ د ده په خونه جوړ ناورين کړ
هم يې شيخ هم يې هوبنيار مريد غمگين کړ
نيمه شپه وه را روان سو آس يې زين کړ
په زيارت کي يې د شيخ وکړه پوښتنه
هغه نه مانه خلوت کي څوک دننه
خو چي نوم د شيخ قادر يې تر غوږو سو
سمدستي په خپل خلوت کي په ټوپو سو
ويل مه رايي مجلس ته مريدانو
راز و نیاز دی په خلوت کي د پيرانو

چي يوازي په خلوت کي دوه شيخان سول
يوه بل ته يې کتل سره گويان سول
د دې نوي زيارت نکل يې بيان کړ
حقيقت يې شيخ قادر لره عيان کړ
شيخ قادر ويل پرتا دي آفرين وي
ستا پر ټولو غليمانو دي ناورين وي
زما او ستا حقيقت ځکه نن پنهان دی
چي په دواړو مو ملگری يو شيطان دی
چي پر خره باندې بيرغ دی درولی
د شيطان دي لاس تر شا دی اړولی
بنه يې و ساته بچيه دانسلي دی
پلار يې زما څخه جوړ کړی پير و لي دی
د نيکه سري يې لا بنځ دی په بل ښار کي
زردرو بښه يې پراته ورته په لار کي
د هر چا د زړه حاجت په روا کېږي
رسينده دی د هر چا په داد رسېږي
زرغوني او سري جندي باندې رپېږي
د کلونو رنځوران پکښي رغېږي
په رمو ورته را درومي دروېونه
ساده گان يې پر زيارت کړي طوافونه
د پښتون قام دی کهول د جاهلانو
پکښي تل گرځي فوجونه د پيرانو
کچکول نه پرېږدي خالي د ملنگانو
لېونی په دې وطن کي قلندر دی
د هر ټک او د ټگمار يو تود لنگر دی
چي هر څوک سي باوله خيرني خوښي
وربخښي خلک پيسې خویندي اولوني
پرون دم ورته راغلی نن آغا دی

هم سید دی هم بزرگ دی هم ملا دی
چي اوږده ږیره یې پرېښوده پېښوا دی
هر یو سترگی د ږندو د ښار پاچا دی
که پر دې دنیا دي خوښ وي جنتونه
ښایستی حوري غلمان او شرابونه
یو خو ورځي درته بویه خلوتونه
جوړه په لویه لار کي زیارتونه
په میراث پرېږده تېر ته لنگرونه
پاچهي کوه نسلونه پر نسلونه

واشنگتن

2000-4-9

مهار کړي اوښان

سره غرمه سوځنده لمر و سور بیابان
کمکۍ اوښه وه په پای کي د کاروان
دروند یې بار ورباندي ایښی د سامان و
غوټه کړی یې په مور پسي پېژوان و
چي هر څو یې پی کوله رباتونه
نه مز لونه خلاصېدل نه دښتونه
په ژړا ژړا یې ږغ کړل خپلي مور ته
خدايه څه مهال به ورسېږو کور ته
راته نه ښکاري دا لار د ختمېدلو
توان مي نسته په وجود کي د ځغستلو
لږ په ورو اخله قدم گړندی موري
ترسېږمو مي وزي نته پوري ووري
دومره ولي په تلوار اخلي گامونه
يو په يو مي ټول خوږېږي اندامونه

موري پي شنه د ژړا ولاړه ويل لوري
زما په پزه کي ننګۍ ده بختوري
په بل اوبن پوري مهار مي دی ترلی
د هغه مهار بل اوبن ته غځېدلی
لا په مخ کي لس يوولس نور اوبن دي
ګړندي په دې دښتونو کي روان دي
زموږ په مخ کي يو لوی اوبن دی زورور دی
نازولی د بادار دی زموږ افسردی
د هغه مهار په لاس کي د انسان دی
د بادار له ساروانانو يو ساروان دی
ځي په امر د بادار او د لويانو
هغه نه ګوري خاطر د حيوانانو
زه پخپله يمه سترې له مزلونو
زګېروى اورمه د خپلو اندامونو
په کلونو دې دښتو کي يم روانه
ستا په شان مي واک پردی دی له خپل ځانه
بند پر بند مي ټول وجود راته ژړېږي
هر هېوکی مي جلا جلا خوږېږي
له ناکامه وړم بارونه پردې لاري
انسانان مي هره ورځ ګامونه څاري
هره ورځ که سو را پام د ساروانانو
سمدستي مي خرڅوي پر قصابانو
وېشل کېږي به مي غوښي پر کورونو
د پښتنيو، د لاسونو، د ورنونو
هغه لوی بختور اوبن چي نن غړو مېږي
يوه ورځ ده نوبت هم رارسېږي
دی به هم سي د قصاب تر چرې لاندي
يو بل اوبن به سي افسر تر نورو وړاندي

له ازله مونصیب راغلی خوار دی
چي لوېدلی مو د بل په لاس مهار دی

ویرجینیا
2000-19-8

د ابلیس پندونه

یو کیسه مې اورېدلې ده یارانو
د ابلیس د اولادونو شیطانانو
یوه ورځ ابلیس راټول کړل اولادونه
د چا سل وه د چا زر کاله عمر و نه
ترې یې وپوښتې کیسه د عملونو
د خاورین بنده د کړو گناهونو
څه تخمونه د فساد مو دي شیندلي
څه بدی مو دي په مځکه کې کرلي
مشرزوی چي یې په عمر زر کلن و
مخ یې تور په ونه جگ په اوږو پلن و
سمد ستي سو د خپل پلار مخ ته وروړاندي
شیطاني پاني یې کړلې لاندې باندي
ویل پلاره یوه ډله ماشومان وه
په خوبنۍ د مدرسې پر لور روان وه
ما یې لاره کړه بدله و بازار ته
له مکتبه مې رهي کړله قمار ته
تله جومات ته بله ډله د زلمیانو
ما روان کړله پر لار د فسادیانو
سل او څو پرهېزگاران مې شرا بیان کړل
له خلوته مې پر بده لار روان کړل
ابلیس ورکړله پر مخ خپره کلکه

ویل یې چپ سه بېخبره بې درکه
لا اوس هم نه یې تر خایه رسېدلی
ته وانه یې له ابلیس خخه زوولی
تا ته اوس هم شرابونه قمارونه
لابنکار پرې جنایت او فسادونه
هی افسوس چي پر تا تېر سول زر کلونه
له خپل پلاره دي وانه خيستل پندونه
دوهم زوی سو را دمخه ویل پلاره
کنېنستلی پر خای نه یمه بېکاره
پرې به نه ږدمه چي یو سړی پر لاروي
چي ژوندی یم همېشه به مي دا کاروي
ډلي ډلي مي له لاري دي ايستلي
څوک مي غلا څوک مي زنا ته هڅولي
سل مي بنځي له مېړونو جلا کړي
نېکمر غيو ته مي ساندي دي وروپي
يو په بل مي انسانان دي قتل کړي
بې گناه مي په ناحقه تور نيولي
ابلیس ووايه پر مخ باندي په زوره
ویل کشکي ته پیدا نه وای له موره
ته لا اوس هم خبر نه یې فساد څه دی
د نېکیو او بدیو بنیاد څه دی
چي انسان خدای له ازله پیدا کړی
په خمیر کي یې فساد دی وراڅنېلی
پر دنیا چي خدای کرلي دي قومونه
د انسان په وینه گډ دي فسادونه
که پر مخکې شیطانون وي او که نه وي
که دامونه د شیطان وي او که نه وي
انسانان به وي اخته په بدو چارو

دا دنيا به مالا مال وي له بدلارو
خبردار چي نوم د قتل څوک ياد نه کړي
په نامه د قاتلانوز په بناد نه کړي
ما د قتل نوم دنيا ته دی راوړی
ما د ورور په چاره ورور دی حلال کړی
ما هابيل دی په قابيل باندې وژلی
ما د خون او قتل تخم دی کرلی
چي پر مخکه انسانان وي دا به کېږي
له تبغونو به سرې ويني راخڅېږي
هغه زوی چي بې تر ټولو کشری و
هم خوار ځواکی هم په ونه ټيټ گړدی و
خو په کور کي د شيطان لکه زمري و
هم په عقل هم په ژبه گړندی و
ويل پلاره ما ټول کال زحمت ايستلی
شپه او ورځ مي په خواړی دی ځان وژلی
کښېنستلی کرار نه يم له چالونو
يو گړی نه يم بېغمه له دامونو
هلته ليري يوه ښار کي حکمران و
هم هوښيار و هم عادل پر خلکو گران و
پر وطن يې جوړه کړې کراري وه
شپه او ورځ يې په کورونو کي بنادي وه
ما را پورته يو نا اهله کړ د ښاره
د قدرت مي ورته جوړه کړله لاره
اوس په ښار کي دا نا اهله حکمران دی
يو ناپوه دی په گونگۍ ژبه گويان دی
په وطن کي عدالت نسته ستم دی
خوښي نسته او يلا ده تور ماتم دی
نه مېلې سته نه سازونه نه جشنونه

نه زلمي او پېغلي گډ کوي رقصونه
نه هوسيو غوندي ښکلي نجوني غورځي
نه خندا د چا پر شونډو باندي گرځي
چي هونبنيار دي نن سبا ورته کوچېږي
د حاکم له لاسه مېنه سپېره کېږي
له خونبیه ابليس وکړ له چيغاره
اخ ترخوله دي سم قربان زويه هونبنياره
زوی داستا په شاني ښايي ابليس پلار ته
شرمنده دي مشران وي ستا کردار ته
چي نا اهلله په وطن کي پر قدرت وي
تباهي به يې ليکلې په قسمت وي
اوس پخپله يو د بل په لاس قتلېږي
اوس پخپله د انصاف تله ورکېږي
نه تمیز د ښو او بدو به اوس کېږي
نه په شرم نه گناه به څوک پوهېږي
نه به لاس د چا گروان ته ور رسېږي
نه ظالم به له مظلوم څخه بېلېږي
نه په داد به څوک رسېږي د خوارانو
نه به اوري څوک فرياد د مظلومانو
قاتلان به گرځي سرې سترگي په ښار کي
بېگناه به قصاصېږي په بازار کي
چي د چا په سر کي سترگي د ليدو وي
ورته مخ به د ناورين او جنازو وي
د چا عقل چي انسان غوندي پر لاروي
يا په دار لکه منصور يا به سنگساروي
چي نا اهلله واکداران چيري پيدا سي
د تيارو سي ورته مخ د ورځو شا سي
که مو نه سړېږي زړه په انسانانو

که تباہ غواړئ نړۍ د بندگانو
که اورو نه ابدې غواړئ بچیانو
که دوږخ موی مطلب د دې خاکیانو
که تل غواړئ پاچهې د شیطانانو
واک ضرور دی د نااهلو حاکمانو

ویرجینیا
1999-4-6

اصیل میراث

یوه ورځ کاروان روان و په دښتو کې
په اغزو کې د اهار په سرو غرمو کې
له توند باده سره دوږي باد بدلې
زنگولې په قافله کې شرنګېدلې
خولې او پزي وې پېچلي ساروانانو
لاري ورکي وې په دوږو کې له سپیانو
غرغړې به کړې په دوږو کې اوښانو
هم رملباري به سوې پورته له جونګیانو
په دې ترڅ کې یو جونګی پلار ته نیژدې سو
ترې یې وکړله پوښتنه په گیلې سو
ویل پلاره زما په زړه کې ده پوښتنه
اندېښنه مې دا خو ورځې خوري دننه
ستا په مخ کې زه بل اوښ گورم روان دی
نازولی د صاحب او د ساروان دی
ساروان تل کوي خبري د ماریانو
ماری اوښ وایي اصیل دی د اوښانو
زه چې گورم اصیل نه را معلومېږي

خوراک ډېر کوي له بار څخه بېرېږي
چي تر بار لاندې يې لږ اوږې درنې سي
هم غړو مېږي هم يې پورته غرغړې سي
د ماريانو وي اکثر بدرنگي غاړي
لا په لار کي بېهوده وهي رېمباري
پر هر ځای چي اغزي وينې پر حمله کي
هر گړی به غاړه شپږ گزه اوږده کي
هم په ونه ترده جگ هم زوروري
هم په ځغاسته کي چابک يې هم زړه وري
هم درانه درباندي باروي تل بارونه
هم دښتونو کي اوږده وهي مزلونه
نه تمامه ورځ په غم کي د خوراک يې
نه کمزوری يې تر هر يوه چالاک يې
ماري څرنگه اصيل وي په کتار کي
څوک به وي چي په دې سړمي خبردار کي
پلار يې غاړه کړه اوږده بيا يې کړه کړه
ورته لنډه يې د ژوند اوږده کيسه کړه
ويل دا قانون دا زر کاله جاري دی
د هر اوښ لکۍ چي وترې ماري دی
له ماري اوښه هر اوښ چي پيدا کېږي
د ماريانو په کتار کي حسابېږي
چي پيدا سوله ماري هغه دي ښه خوري
د کاروان مخ کي روان کمه دي نه خوري
هم اصيل هم نازولی د اوښانو
هم منلی د ساروان هم صاحبانو
خو چي زموږ په خبر نه اصل نه ماري وي
نه په مخکي يې ساروان رهي کاري وي
هم به ځي تر قصابانو هم باري وي

په قسمت يې رسېدلې تل خواري وي
تل يې نته وي په پزه درد په ځان کي
د ماريانو تر شا درومي په کاروان کي
کله کله ساروان ورکړي گوزارونه
له وهلو يې خوږېږي اندامونه
تل حساب وي د کم اصلو په حساب کي
نوم يې نه وي د ماريانو په کتاب کي
چي خبري د کاروان سي يا د بار سي
زموږ په ډله کي يې لس اوښه په کار سي
او چي وخت يې د خوراک او د اغزو سي
هلته هر څه پر ماري باندي پېرزو سي

-2001-9-

چرگ او باز

يوه ملک کي هستوگن چېرته لوی خان و
خان لا څه چي په تربرونو کي سلطان و
په سلگونو يې جوړ کړي وه باغونه
بهېدل يې په شنو محکو کي سيندونه
ډېر شوقي و د ښکارونو د بازانو
په بازانو کي پاچا و د سيالانو
ډلي ډلي يې درلودې د مرغانو
د کوټرو د سيسيو د چرگانو
يوه ورځ د چرگ او باز سره جرگه سوه
د جرگې خبر کړار کړار ترڅه سوه
کلنگي چرگ ته باز وويل مغروره
کبرجنه بې وفا يې لکه توره
له سهاره تر ماښامه په نس موږ يې

پر بامونو باندي گرځي په زړه سوړ يې
کړی ورځ درته رسېږي نعمتونه
د جوارو درته ډک دي گودامونه
نه مي وږي يوه ورځ يې ته ليدلی
نه په کار پسي بادي يې استولی
نه له تا کوي څوک تمه د کارونو
نه وزر لرې د لويو پروازونو
ورځ دي تېره په خوښۍ سي په سيلونو
د مستيه باسي زور تر آذانو
خو چي کله نوکر غعلي چرگان نيسي
دوی دوی خپلي کړي دوی پور کړي دوی رانيسي
که کمکي دي که لويان دي په نارو سي
څوک په منډو سي څوک پورته پر بامو سي
ته هم گډه سي په ټولۍ کي د چرگانو
خلاصوي يې په غغستا له انسانانو
زه چي بازم خداي را کړي شهپرونه
ترياغی وزر مي لاندي دي لوی غرونه
د آسمان پر لور کومه پروازونه
کښته وينم سمندر خوني موجهونه
له هيښته مي پر مخکه مرغان ورک سي
په سينه کي د آسمان تيت او پرک سي
له مشو کي له منگولي مي لږ زېږي
د سرو سترگو له هيښته مي بېرېږي
زه راوړم له هسکو غرو څخه ښکارونه
زما له وهمه په هوا کي چوي زړونه
خو چي کله مي بادارو بولي ځانته
له آسمانه يې رالوېږمه گرېوان ته
يا يې کښېنم پراوړو يا پر لاسونو

منتظر د اشارو یم د امرونو
کلنگي چرگ ویل غوړ ونیسه بازه
زه او ته دواړه مرغان دواړه همرازه
ستا خبري د شهپر مي اورېدلي
د تېره منگول کیسې مي دي منلي
مگر تا کله پوخ کړی باز لیدلی
تا کباب دی د بازانو اورېدلی
کله باز دی چا خوراک لره وژلی
تا لیدلی دی په سیخ چېرته پېیلی
زما په مخ کي زما چرگوري حلالېږي
زه یې وینم زما همزولي کبابېږي
چي د خان په کور کي رغ د مېلمستیا سي
د چرگانو په کور ګډه واویلا سي
هر یو چرگ خپله چاره ویني او بو کي
د سینې ورنونو غوښي په دېگو کي
د جوار چي موږ ته ډک لري لاسونه
زموږ پر غوښو هره شپه باسي تېغونه
او چي تا کړې د شهپر لایي آغازي
نو درواخله دا یو خو خبري سازي
ته ښاغلی یې په کور کي د خانانو
چي په ښکار وزې د خپلو همنو عانو
ځان پاچا ګڼي په کور کي د مرغانو
خو په لاس کي یې غلام د انسانانو
تر هغو به یې خانانو ته منلی
چي د ښکار له زوره نه یې لالوېدلی
چي تېره دي وي منگول تېز دي شهپر وي
په آسمان او سمندر کي دي لاس بروي
یوه ورځ چي دي منگول کي ختم زور سي

په هغه ورځ به دي ژوند درته پېغور سي
يو کم اصل درته وايي بل بد ذاته
د ناز کور به دي سي بل ظالم ته پاته
چي تر تا په زړه کي سخت او گړندی وي
په نيولو او خيرلو کي زمري وي
لتوي چي غر او سمه لاندي باندي
په منگول خيري نسونه وروسته وړاندي
ستا په شان به هغه هم اخته په بنکاروي
نازولي به د مير او د باداروي
ته به هېر يې د بادارد نوکرانو
مسخره به يې د ډلي د چرگانو

ويرجينيا

18-8-2000

د پيشو توبه

ډېر پخوا وه په کلا کي يوه خونه
پکښي جوړ وه گدامونه انبارونه
هم د وريجو هم جوارو پرېماني وه
هم شکري هم غنم وه جوالونه
موږکانو جوړه کړې ورته لار وه
په دې خونه کي يې کړي وه غارونه
چي پيشو به رابنکاره سوه دوی به ورک سول
له غارونو به يې نه راتلل ډغونه
يو څو ورځي پيشو پاته سوه دننه
هره ورځ به يې څارل د دوی کارونه
گوندي نن يا سبا وږي سي راووزي
موږکان په وجود خوار وږي نسونه

ورخ به خواره وي د دوی زما به مېله وي
د هفتو میاشتو به واخلم کساتونه
په لکیو په برېتو به یې کړم لوبې
په پنجو به یې څیرم نازک پوستونه
نازوي به مې بادار او بی بی دواړه
د مورک غریب څوک اوري فریادونه
یوه ورځ د یوه غار په خوله کې ناست و
یو مورک اوږده برېتونه بوخ غوږونه
د پیشو چي ورته پام سو پر سجده سوه
څو یې پرله پسې وکړله نفلونه
لاس یې پورته کړ و خدای ته په دعا سوه
ویل ته مې را معاف کړې گناهونه
ما وژلي بې آزاره مورکان دي
په دنیا کې مې ډېر وکړل آزارونه
څه عاجز څه ښکلي ښکلي بندگان دي
بې گناه مې ولي وکړله خونونه
دا توبه مې کړې قبوله لویه خدایه
ما ته مه کړې را نصیب ستا عذابونه
مورک واورېده توبه د پیشو جاني
استغفار او ډول ډول قسمونه
د پیشو ژړا یې ولیده په سترگو
چي کول یې د قبلې پر لور خواستونه
وروسته ورو سوه د مورک خوا ته روانه
ویل واوره ما خوړلي سوگندونه
باقي ژوند به مې طاعت او عبادت کړم
په پرهېزه تېروم پاته کلونه
که چا غوښي په خیرات کې را کړې خورم یې
نور پر ما باندي حرام ژوندي ښکارونه

نور له غار څخه راووزه موږک جان
د کندو په مخ کي جوړ کړه اتڼونه
مبارک دي د کندو غوړي مېلې سه
څه خوښي کوه نڅا کوه رقصونه
پر دنيا درته څوک څه ويلای نه سي
دې جهان کي ځانته جوړ که جنتونه
موږک واورېدې خوږې خوږې خبري
نه يې پېښې په حرکت سوې نه لاسونه
د پېشو د نصيحت اثر ونه سو
و موږک ته يې معلوم زاړه مکرونه
نور پېشو سوله له غاره څخه ليري
ويل گوره زه پر شا اخلم گامونه
که له دې تر هغه غاره پوري ولاړ سي
در کومه تا ته لوی لوی انعامونه
يو به در کم د کندو اختيار په لاس کي
بل در ښيمه د وريجو گودامونه
د غوړيو ذخيرې ته به دي بوزم
تر قيامته به در غوړ کمه برېتونه
تر خپل غار پوري به دونه بوره يوسي
چي بسيا دي اولادونه سي نسلونه
د موږک تر خولې اوبه راتويېدلې
تصوړ ته يې راتلل ټول نعمتونه
مگر تېره يې پېشو کړه له نظره
ژړي سترگي سپين تېره تېره غاښونه
ويل مالره د غار قناعت بس دی
خدای دي تا ته کړي په برخه جنتونه
فاصله ده ډېره کمه انعام زيات دی
په دې کار کي راته ښکاري حکمتونه

هسي نه چي زه له غار څخه درووزم
ته مي بنځ کي په سينه تېره نوکونه
د بنمني مو پخوانۍ ده زر کلنه
زما نيکونو از مېيلي ستا نيکونه
ستا نيکونو داسي ډيري توبې وکښې
داسي ډيري ننګولي محرابونه
داسي ډيري توبې ماتي سوې نيمګړي
نيمه خوا سوله قولونه پرهېزونه
خو گناه نه د توبې نه د سجدې ده
ستا په خټه کي اخښلي دي ظلمونه

2000-3-6

جنگ پر پوستين دی

يوه ورځ ملا په خپل کور کي بیده و
په خوږو خوبونو مست لکه مينده و
سپيني غوښي يې خوړلي تر سرې مو وې
بنورواکاني يې خټلي د کاسو وې
خورهار يې رسېدی تر گاونډيانو
حرام کړی يې و خوب د ماشومانو
چي پراخ به راواړاوه مېرمني
بيا به ستوني ستغ سولاندي تر برستني
تر پخوا به يې په لوړ اواز خورکی سو
لا په منځ کي به زگېروی کله شپېلکی سو
له ناکامه به يې بنځه په ژړا سوه
خپل مېړه يې خواږه خوب لره بلا سوه
نيمه شپه يې د کور مخي ته غوغا سوه
څه سړي وه څه د سپيو هم غپا سوه

وارپه وارپورته کېدله آوازونه
د ملا مېرمني ونيول غوږونه
پنځه شپږ ځله يې خپل مېړه تېله کړ
بيا يې کش يو ځل ترلاس بيا ترسېمه کړ
ويل کښېنه د کور مخي ته جنجال دی
هم د سپيو هم سړيو غالمغال دی
زموږ کوڅې ته به حتماً وي غله راغلي
يا به څوک وي چا وهلي يا وژلي
ملا غاري کړې تازه يو څه حيران سو
پراوړو يې کړ پوستين پسي روان سو
په کوڅه کي خراغ نه و توره شپه وه
شپه د ژمي هم سړه وه هم تياره وه
څو کسان وه په کوڅه کي يې د عوه وه
يو له بله يې وهلي وه جگړه وه
ملا جان ته پته نه وه چي د چا سي
چي د کوم يوه دښمن د چا پر خوا سي
يو او بل ته په خبرو په کيسو سو
په تياره کي د جگړې په خلاصېدو سو
چي ملا کړ ځان تيار د جگړې لور ته
چا پوستين کړ له اوږو ورڅخه پورته
چي هر څه يې شاوخوا پسي نارې کړې
چي يې جوړي سوي سوي غلبلي کړې
محکه چاک سوه پکښي ورک د ده پوستين سو
د ملا مسکين پر کور باندي ناوړين سو
خلک ستري جگړه خلاصه کړاري سوه
په تياره کوڅه کي بيرته خاموشي سوه
چي مېرمني يې آغازي کړې پوښتني
د ملا تر زړه وتلې د غم ستني

ويل مه كوه پوښتنه د وگړو
زما پر خوار پوستين جگړه وه د زوى مړو
چي پوستين له منځه ووتى جنگ سوړ سو
بدي ولاړه هر سړى له جنگه موړ سو
په پردي جنگ كي بايللى مي پوستين دى
پر لږمون مي چرې گرځي زړه مي شين دى
چي ناحقه پردي جنگ ته ورگډېږي
خپل پوستين به يې د غلو په لاس كي لوېږي
له ملا خڅه خوا بدي سوه عورته
اوس گيله وکړي له غلو که له قسمته

ويرجينيا

13-3-2002

د آفتونو مور

خو چرسيان سره راټول وه هريو سړو په کيسو
په دا منځ كي يوه ښځه کور دي وران سي د شلومبو
که زه هره ورځ پاچا سوم زه به منع کړم شلومبي
لوى دښمن به تردي نه وي په دنيا كي د نشې
هغه بل باندي را ښځه کړل چي شلومبي له کومه کيږي
زموږ د سر دښمن مستې دي چي شلومبي ځيني جوړېږي
له مستو که مو خالي کړل په دنيا كي وطنونه
نوبه سر پر سر نشي وي پوچوو به چلمونه
ها دريم چرسي را ښځه ويل ټول نشه ښکارېږي
له مستو او له غږ كي او شلومبو خڅه بېرېږي
که شيدې پر دنيا نه وي نه مستې نه به شلومبي وي
نه غږ که به څوک شاربې نه دښمن به د نشې وي
علت ما درته پيدا کړ فکر وکړي هوبنيارانو

د شیدو چاره په کار ده که نشه نه یاست یارانو
د مجلس په یوه کونج کې بل چرسی و غزېدلی
دې کیسې ته یې تر پایه غوړ نیولی چرت وهلی
ویل اوس راته معلوم سواست چې نشه یاست بې عقلانو
دا څه گډې وډې وایاست بې خبرو سودایانو
نه شیدې دي نه مستې دي را رواني له آسمانه
نه ویا له شلومبو ډکه چالیدلې ده روانه
له غږ کې به خلاص نه سئ پر دنیا چې ژوندی غوا ده
دا د هري بدی سردی دغه زموږ په ځان بلا ده

2001-1-9

د خلکو خولې نه تړلي کیږي

یو سړی و خپله بڼه ورسره وه
دی پیاده بڼه پر خره باندي سپره وه
د مېړه او د مېرمنې مرکه وه
څه غیبت و څه صفت کیسه توده وه
څه له یونو څه له خوانې په گیله وه
څه یې نوري کیسې کړې لاره اوږده وه
پر سړي باندي مېرمن وه ډېره گرانه
یوه ورځ یې سترې نه سو له بیانه
چیرته ناسته وه ټولې د بېکارانو
مسافرت ته یې سو پام د ظالمانو
ویل گورئ دا بې شرمه بې غیرته
دی پیاده ځي پر خره ناسته ده عورته
دا وطن به له بې ننگو خرابېږي
نه له خلکو نه له قوم څخه شرمېږي
نه معلوم دی ورته قدر د مېړونو

نه بېرېږي د عالم له پېغورونو
د مېړه مقام کتاب دی ذکر کړی
خدای پخپله په قران کي پېژندلی
کموي د مړو قدر بې ننگان دي
دا بې قومه دا بې پلاره ناکسان دي
سړي واوریدې د ډلي سپکي سپوري
لا تر غوږ يې سوې يو څو خبري نوري
ویل بنځي ته پیاده سه زه سپرېږم
د دې خلگو له پېغور څخه بېرېږم
چي له کلي څخه ووتو دباندې
زه پیاده ځم ته سپره له ما د وړاندې
چي پیاده بنځه روانه سړی سپور سو
په یوه گړي کي جوړ ورته پېغور سو

ویل وگورئ ظالم چي پر خره سپور دی
په مزلو يې بنځه مړه کړه مخ يې تور دی
جگه ونه سور يې مخ دی اوږې پلني
په مړانه کي کمزوری تر مېرمني
موراو پلار دا خپتور دی نازولی
په خواري يې د لمر مخ نه دی لیدلی
دا له خدایه نه شرمېږی ظالمان دي
په بیابان کي گیدړان د کور زمريان دي
چي په کور کي وي لوی سوي نازولي
دوی سپاره بنځي پیاده ورسره ځغلي
همېشه د بل په لاس په نس ماړه دي
نه د جنگ دي نه د تنگ تیار خواره دي
چي سړي خبري واوریدې حیران سو
سمد ستي له خره راکښته سوران سو

خردمخه دوی تر شا وهل مزلونه
ویل گوندي اوس به کم سی پېغورونه
لایې شل قدمه نه وه اخیستلي
لاد کلی منع ته نه وه رسېدلي
چي تر غوږ یې سول د خلگو آوازونه
د هلکانو د لویانو ریشخندونه
داسې او ښځه دواړه لېونیان دي
خردمخه دوی پیاده پسي روان دي

که پر پښو یې دی دا اوږد مزل وهلی
نویي خرد څه دپاره رانیولی
په خندا یوه راښځ کړله ځوانانو
له عالمه یې خبره هلکانو
دغه خریي هم ملگری هم رهبر دی
په دښتو کې لارښوونکی د سفر دی
دوی له خره سره روان ورسره مله دي
که دا خرورسره نه وي دوی رانده دي
هم مېړه هم یې مېرمن پر دې سلا سول
له ناکام څخه سپاره د خره پر شا سول
بیا له سره یې شروع خپلي کیسې کړې
ورپه زړه یې تېري تېري خاطرې کړې
ورپه یاد یې کړل د خلگو ریشخندونه
پر هر موږ باندې ښکښل او پېغورونه
چي ناڅاپه یوې ډلې د ځوانانو
له عالمه یې خبره یې کارانو
ویل وگورئ دا څونه ظالمان دي
پر یوه خره سپاره دوه تنه لویان دي

نه زړه سوی لري دا خلگ نه زورېږي
نه له خدای نه له عذاب څخه بېرېږي
نه یې شرم له مخلوقه د دنیا سته
نه په زړه کي یې څه ویره د عقبی سته
که هر څو یې ځان له موږ څخه پردی دی
که حیوان دی ژبه نه لری گونگی دی
خو د خدای له قهره هم بېره په کار ده
یوه ورځ د ټولو خلگو گور ته لار ده
پر حیوان باندي چا ایښی دومره باردی
خدای ته وگورئ یو څه انصاف په کاردی
په قیامت به را ژوندی دغه حیوان سي
سمدستي به د خاوند پر لور روان سي
دی به ځغلي خبر به جگ ورباندي سپوروي
په اوږو به ساه شړی مخ به یې تورو
له مېړه له ښځي ورکه سوله لاره
هم له خره هم سفره سوه بېزاره
مېړه بیا پر پښو روان ښځه سپره سوه
بیا له سره هغه نوې ننداره سوه
دروازی د ښار بندېږي په قلفونو
څوک ترلای نه سي خولې د عالمونو

ویرجینیا

2002/3/15

شیطاني دعا

دوه یاران سره ملگري وه کلونه
یو یې ژوند یو د سترخوان و یوه خونه
یو یې ټینگ پر عبادت مسلماني و

تل پروخت به يې کول پنځه لمونځونه
د کال بڼې ورځې به تل روژه په خوله و
کله کله يې د شپې کول نفلونه
د پيرانو د شيخانو اخلاص مند و
په هر ښار کې ور معلوم وه زيارتونه
يوه ورځ سهار وختي لاس په دُعا و
لوی څښتن ته يې زاری کړلې خواستونه
ويل خدايه گناهونه مي مهاف کې
ما ته را مه کړې په برخه دوږخونه
دروازې دي د کرم کړه راته خلاصي
دښمنانو ته نصيب کړه دوږخونه
په طاعت مي سپيني کړي درته شپې دي
شپه په ورځ درته کوم عبادتونه
دې وطن کې دلته داسي بندگان دي
چې يې خوښ دي د لمانځه پروخت خوبونه
نه زما چيغي نه آذان د ملا اوري
ستا پر نوم باندي کانه کې دوه غوږونه
په بستر کې يې اوږدې پښې غځولي
دوی به هم د جنت غواړي نعمتونه
پر ځای پروت کړ سر را پورته ويل خوار سې
له خپل خدايه درته غواړه جنتونه
څه مېلې کوه د حورو په لښکر کې
دربځنلي مي قصرونه کوثر و نه
شل جنته او زر حوري دي نصيب سه
خدای ته ولي کوي زمور شيطانتونه

ويرجينيا

2001-8-9

ترلی خورجین

یوه ورځ صحرايي ګرځېدی په ښار کي
کړی ورځ یې تېره کړې وه بازار کي
چي څه شيان یې په بازار کي رانیوله
سمد ستي یې په خورجین کي قلفوله
تر ماښامه یې ځان سترې په سودا کړ
دروند خورجین ډک له مالونو یې په شا کړ
سترې سوی کړی ورځ و په مزلونو
په ملا کړوپ سو بوج یې زیات و د مالونو
د بازار له شور ماشوره چي ګوښه سو
په اوږو یې سا شړل یو ځای دمه سو
سترې ځان یې هغه دم خوله خوله سو
صحرايي په خرهاري سو بیده سو
غل ظالم تمامه ورځ په ده پسي و
چي هر ځای و صحرايي دی به هورې و
په کراره یې ترې پورته کړل مالونه
صحرايي ته یې ور پرېښوول خوبونه
نیمه شپه وه چي راوینس سو له خوبونو
ويي نه لیدی خورجین ډک له مالونو
په خوارو چي ګتلي یې پیسي وې
په تناکي یې لاسونه غبرګي پښې وې
هر څه تللي وه د ده په خوله ایرې وې
ورته پاته د غم پېټي اند پښې وې
په ژړا سو په نارو سو په بغارو
چو کیدار یې هم خبر سو په چیغارو
یو ناڅاپه ورنه هېر سول ټول غمونه
په خورجین کي یې په یاد سول دوه قلفونه
چي یې ولیدي کیلی او خپل جېبونه

په خندا يې سره ټک وهل لاسونه
ويل خلک مي ساده بولي هوننياريم
زه په عقل کي د غلود مشرپلاريم
چي کيلي راسره گرځوم تياره
غل به څنگه کي پيدا خورجين ته لاره
د هغه وطن پر مال به د غلو شپه وي
پر ميدان چي يې پرې ايښې خزانه وي
په ميراث کيلي پاتېږي تر نسلونو
نه درک د خزانو وي نه قلفونو

ويرجينيا

2001-8-9

د قدرت نشه

پخوانيو زمانو کي يو لوی ښار و
چېرته ليري په شنو غرونو کي ايسار و
له نړۍ څخه يې بېل وه عادتونه
له مخلوقه يې جلا وه رواجونه
يو يې دا و له سلگونو رواجونو
پاچهي به هيچا نه کړل په کلونو
نه له پلاره پاتېده پاچهي زوی ته
نه هوس د ميراث پاته کم او لوی ته
په دې ښار کي يې جوړ کړی يو ميدان و
د ښار ټولو اوسېدونکو ته عيان و
هري درې مياشتي ميدان کي غونډېدلې
د قاضي مخي ته ټول حاضرېدلې
لوی قاضي به گيند را خوشي پر ميدان کړ

او جارچي به په هغه گڼي اعلان کړ
که هر چا کړ دا گیند پورته زموږ پاچا دی
پوره درې میاشتي امیر دی زموږ پېشوا دی
چي یې درې میاشتي د قدرت پر تخت تېرېږي
په هغه ورځ به یو لاس ورنه پرې کېږي
شاهدان که د چا ډېر وه د ظلمونو
ترې به سترگه ایستل کېږي په سیخونو
نه د عوه نه بهانه سي څوک منلای
نه یوه ورځ پاچهي سي اوږد بدلای
په دې ښار کي د قدرت لېوني ډېر وه
پاچهۍ لره تر لاس تر سترگه تېر وه
د دوی مخي ته لاسونه پرې کېدله
لا د چا سترگه په سیخ ایستل کېدله
د قدرت گیند چي به خوشي پر میدان سو
د نیولو په تکل به زوړ او ځوان سو
د قدرت د پاره هر یو تر لاس تېرو
هم د لاس هم یې د سترگي نعمت هېرو
چي په برخه به د هر سړي قدرت سو
چي به پورته څوک پر تخت د سلطنت سو
په غوغا به یې په ښار کي ځوان او زوړ کړ
په دریو میاشتو به یې زړه په خلکو سوړ کړ
پس له وخته به روان و کېږه غاړه
چا او چا بایللی لاس او سترگه دواړه
یوه ورځ چي گیند را خوشي سو میدان ته
جارچي خوله وه سمه کړې و اعلان ته
چي راټوپ کړله میدان ته یو وگړي
نه یې لاس و نه یې سترگه د زوی مړي
چا پوښتنه ورنه وکړله نادانه

ته په څه منډي وهې مور يې له ځانه
په دريو مياشتو کي به لاس درنه اړه کړي
يا دي بنايي بله سترگه در پرېنده کړي
ويل درې مياشتي چي کړې مي نشه ده
لا په زړه کي مي هغه نشه تازه ده
لا هنوز لرم يو لاس او يوه سترگه
د قدرت نشه مي نه پرېږدي تر مرگه
که لاسونه مي پرې کېږي سترگي نه وي
د دريو مياشتو پاچهي به مي په ښه وي
په دريو مياشتو کي به ډېر کم بې لاسونو
ډېرې سترگي به کم کمي له سرونو
چي قاضي وي چي دا گيند او دا ميدان وي
په دې ښار کي داسي ډېر به لېونيان وي

ويرجينيا

2001-1-9

يارانه

پخوانيو زمانو کي يو لوی خان و
پر باغونو يې ولاړ نيمی آسمان و
هم سخي و هم باتور هم ښکلی ځوان و
د زړه ډک لکه زمري و پهلوان و
مهربان پر يتيمانو پر خوارانو
پر پوښتنه و حاضر د رنځورانو
په پاللي همېشه مړه او ژوندي وه
په روزلي وه که غم و که ښادي وه
هره شپه يې مجلس تود و د يارانو
له قلايې و ښخ پورته د سازيانو

چي سندري چا ويلې د ده مل و
چي په بنار کي ربابي و د ده خپل و
د چا غوړي وې چمبې په خير اتونو
چا يې وکړلې مېلې پر ذکاتونو
ډلي ډلي ورته ناست غوړه مالان وه
تر خپليو تر گامونو يې قربان وه
شل او دېرش يې نوکران او مزدوران وه
په سل گونو يې د محکو بزگران وه
په دعا يې هم کوچنيان وه هم لويان وه
په پلټنو يې ياران او مخلصان وه
خو هر گوره نه يې ورور و نه يې پلار و
نه يې زوی په نصيب کړی کردگار و
درې څلور يې واده کړي ارتينې وې
د گلونو تر گېډيو بڼايستې وې
هره بڼه يې بڼايسته وه بې سينگار ه
لکه سرو زر غونه وه بې بهاره
خدای نور هر څه وه ورکړي بې اولاده
زړه يې ډک و لکه زخم له فرياده
خيرات کړي يې پسونه او غوايان وه
نازولي يې پيران او دروېشان وه
په دوا يې ستړي کړي طبيبان وه
ننگولي يې په بنار کي کوډگران وه
په قسمت کي يې زوی نه و رسېدلی
له اولاد سره خدای نه خندولی
غم او فکر وار په وار ورباندي زور سو
خان رنځور سو پر کور پرېوتی نسکور سو
لا يې تبې وې ملگري د دردونو
چي يې واورېدل د لويو تاوانونو

په درياب کي يې ډوب سوي وه مالونه
په تاوان کي ورنه ولاړل جايدادونه
خو يې خرڅي کړلې مخکي شنه فصلونه
قلاگانې اورشوگانې لوی باغونه
د تاوان له غمه لا پسي رنځور سو
د مرگي په انتظار يې هر ترېور سو
ورځ تربلي يې زور زيات سو د دردونو
طبيبان يې سول عاجز له درملونو
نه اثر کاوه ملا او تعويذونو
نه اميد له لويو لويو زيارتونو
آوازه سوه خان له رنځه نه جوړېږي
يا به نن وي يا سبا کار يې خلاصېږي
ناجوړی ته يې عاجزه طبيبان دي
په تعويذ يې ستړي سوي ملايان دي
پر ځواني يې د مرگي لاري سپرې دي
پر فاني دنيا يې پاته يو خوشې دي
په قلاکي يې نور نه وه هوسونه
نه ياران وه نه مستي نه پايکو بونه
نه له هري خوني پورته آوازونه
نه خوبني وه نه نغمې وې نه رقصونه
نه د خان په کور کي هره ورځ ياران وه
نه په ورځ کي ترده سل ځله قربان وه
يو اشناي چي ترده ټولو پرده گران و
دا د خان د پاره ځان و هم جهان و
له سهاره تر ماښامه پر مېلمه و
لکه سيوری همېشه به ورسره و
ده به تل ويل که مال دی که مي ځان دی
تروېسته مي قربان کړی د خپل خان دی

چي ژوندی به یم یوه ورځ بې له خانه
خدایه مرگ می کړې په برخه له آسمانه
خدایه ته می د خپل یارد بلا سپر کړې
د اجل غشی یې ما ته برابر کړې
خو چي ږغ سو د طبیب چي نه جوړېږي
خان که ژروي او که وروسته روانېږي
نو اول ورڅخه لیري هغه یار سو
له ترېور سره ملگری سو اغیار سو
بیا یې نه وکړه د خان د رنځ پوښتنه
نه یې پل هغې کوڅې ته کړ دننه
په کوڅه کي یې د یار قدم پردی سو
د خان سیوری یې په سترگو کي اغزی سو
خو د خان اجل لا نه ورسېدلی
په تندي کي یې لا مرگ نه و لیکلی
لا یې پاته پر نابوده دنیا شپې وې
لا په برخه یې یو څو خوږې ترڅې وې
له بستر څخه راپورته سو روان سو
بیا په کلي په مالت کي ږغ د خان سو
بیا یې شاته ورپسې خپل نوکران وه
بیا یې خلک په ثنا صفت گویان وه
زور اشنای چېرته له لیري را پیدا سو
خان یې ولیدی له ورايه په خندا سو
ښه سو خدایه چي دي بیرته خان را جوړ کي
په دښمن او رقیبانو می زړه سوړ کي
خان له یاره په گيله وکړه پوښتنه
نن دي څرنگه په یاد سوم درواغجنه
زه دا دوه کاله رنځور ومه ناتوانه
ستا په زړه کي یو ځل تېر نه سوم ناځوانه

ياربې خوله كړه ورته خلاصه ويل خانه
په پېغور پېغور مي مه شړه له خانه
دا دنيا د مړو نه ده د ژوند وده
چي ژوندي ورباندي گرځي د هغو ده
طبيبانو ته ژوندی نه وې بللی
ملايانو هديرې ته وې سپارلی
موږ هم نه وې حسابلی په ژوند وکي
ژر يا وروسته مو کتلې هديرو کي
چي له مړو سره ياري کوي نادان دی
بې خبره له قانونه د جهان دی
اوس چي بيرته ژوندی سوی يې زموږ خان يې
په ژوند وکي تر هر چا راباندي گران يې

ويرجينيا

-2000 -3-

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library